

Ingrid Nõmme

HIIU STRUKTUURPLANEERING: KAASAEAGNE AEDLINNAK

LÕPUTÖÖ

Arhitektuuriinstituut

Rakendusarhitektuuri eriala

Juhendaja: Mihkel Tüür, Ott Kadarik

Tallinn 2023

Autori deklaratsioon ja lihtlitsents

Mina, Ingrid Nõmme.

tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt.

Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Juhendaja (nimi, allkiri)

Mihkel Tüür

Ott Kadarik

Lõputöö on kaitsmisele lubatud arhitektuuriinstituudi direktori korraldusega nr nr 1-14/64

kuupäev 18. mai 2023

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Ingrid Nõmme

sünnikuupäev: 04.04.1998,

annan Tallinna Tehnikakõrgkoolile (edaspidi kõrgkool) tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose:

Hiiu Struktuurplaneering: kaasaegne aedlinnak

1. reprodutseerimiseks paberkandjal kõrgkooli raamatukogus avaldamise ja säilitamise eesmärgil;
2. elektroonseks avaldamiseks kõrgkooli repositooriumi kaudu;
3. kui lõputöö avaldamisele on instituudi direktori korraldusega kehtestatud tähtajaline piirang, lõputöö avaldada pärast piirangu lõppemist.

Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile ja kinnitan, et:

1. lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid ega muid õigusi;
2. PDF-failina esitatud töö vastab täielikult kirjalikult esitatud tööle.

Tallinnas 23.05.2023 (digiallkirjastatud)

SISUKORD

SISUKORD.....	3
SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILINE OSA	6
1.1 Teema valik ja põhjendus	6
1.2. Probleemipüstitus ja eesmärgid	7
1.3 Ülevaade projekti teemaga seotud teoreetilistest aspektidest.	9
1.3.1. Aedlinnade tekkimine	9
1.3.2. “Rohelise linna” vormid 21. sajandil	10
1.3.3. Kogukonnaaiandus maailmas	12
1.4 Juhtumiuuring	12
1.4.1 Roskilde Sydvesti aiad	13
1.4.2 100 Kogukonna äärelinn	16
1.4.3 Rheinhofi talu lasteaed.....	18
2. PROJEKTILAHENDUSE SELETUSKIRI	20
2.1 Nõmme asukoht ja tekkelugu.....	20
2.1.1 Hiiu aedlinn.....	22
2.3 Asendiplaani lahendus	28
2.3.1 Planeeringulised ettepanekud.....	28
2.3.2 Reljeef- ja vertikaalplaneering	29
2.3.3 Liikluskorraldus ja parkimine	29
2.3.4 Teed ja plastid	29
2.3.5 Haljastus ja heakord	30
2.3.6 Prügi ja komposteerimine	31
2.3.7 Energiatõhusus	31
2.3.8 Tehnilised näitajad	33
2.4 Arhitektuur	33
2.4.1 Hiiu Toidutäna arhitektuur	33

2.4.2 Linnaaia tüpoloogia ja hoonete arhitektuur.....	35
2.4.3 Ärilinnaku arhitektuur.....	36
2.4.4 Kortermajade arhitektuur	37
2.4.5 Lasteaia arhitektuur.....	38
2.4.6 Hiiu Saunadepoo arhitektuur	40
KOKKUVÕTE	42
KASUTATUD ALLIKAD	44
GRAAFILINE OSA.....	46

SISSEJUHATUS

Käesolev diplomitöö on kirjutatud lõputööna Tallinna Tehnikakõrgkooli arhitektuuriinstituudi rakendusarhitektuuri erialal ja kannab nime „Hiiu struktuurplaneering: kaasaegne aedlinnak“.

Diplomitöö hõlmab endas kunagist sõjaväelist ning hilisemat tööstuspiirkonda Nõmmel, Hiiu asumis, kus 140 ha suurune ala vajab linnaosa ruumilise arengu kõrval uut ilmet. Lõputöö eesmärgiks on pakkuda lahendus piirkonna jätkusuutlikuks arenguks ning taaselustada Hiiut kui aedlinna, luues sinna uue tõmbekeskuse, mis kõnetaks tänapäeva inimesi sotsiaal- ja majanduslikest aspektidest.

Tänu oma asukohale, ühistranspordiga ligipääsetavusele, nõmmelikule metsamiljööle ja uutele funktsioonidele tekib Hiiu asumist kaasaegne aedlinn, kus asub kõik eluks vajalik. Planeeringu keskmeks on loodus, tervis ja inimene. Uued toetavad elufunktsioonid ajendavad inimesi koos tegutsema tervisliku eluviisi ja kogukonna tunnetuse nimel ning tekitavad inimestes taas sideme loodusega. Selleks on Hiiu jaotatud mitmekihilisteks struktuurüksusteks, mis ühendavad elu, äri, hariduse, spordi- ja kogukonnategevuse.

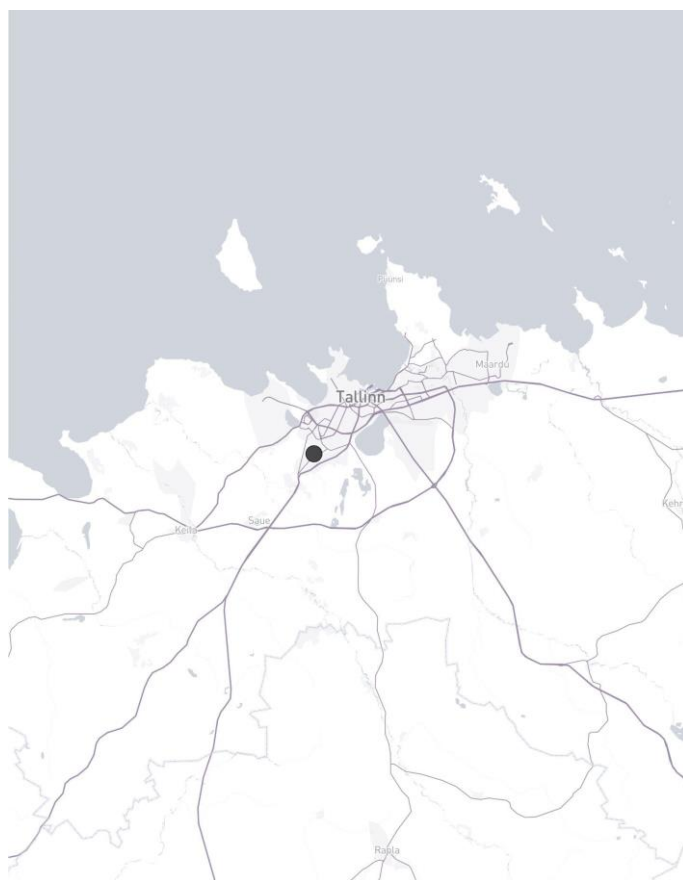
Kaasaegses Hiiu Aedlinnakus on esile tõstetud linnaaiandus. Selle tarbeks on planeeringu keskmesse koondatud rendipõllud ja aiandust toetavad hooned. Kõrvale luuakse Nõmme-Väikse park ja lasteaed, tagades tegevusi eri vanuses lastele. Lisaks sellele on taaselustatud Nõmmele ajaloolisele puhkepiirkonnale omased funktsioonid. Restoranikultuur on esindatud Hiiu toidutäna näol, mis on justkui teejuhiks linna poolt tulevatele inimestele. Planeeringu lõpetab teisel pool Hiiu Saunadepoo, mis esindab Nõmmele omast saunakultuuri ning on sihtjaamaks loodud teekonnale. Lisanduvad rekreatsiooni alad, mis on inspireeritud Nõmme-Harku terviserajast, edendades sporditegevust terves Nõmme piirkonnas. Planeeringut toetavad mitmekihilised äri- ja elukvartalid, mis tagavad Nõmme inimestele uusi töökohti ning loovad võimalusi nii väiksematel kui ka suurematel peredel kolida kesklinnast 15 minuti kaugusele. Autor on propageerinud kerg- ja ühistranspordiliiklust, kasutades olemasolevaid liikumis- ja transpordiühendusi ning kavandades parkimise suures mahus maa alla.

Käsitletava alaga tutvumisel koguti informatsiooni Nõmme Raamatukogust ning Nõmme inimestelt endilt. Töö käigus vesteldi Nõmme linnaarhitekti Alice Laanemäega ning võeti arvesse Hiiu viljalevaatori konkursiga seotud diskussiooni ning kohalike huve. Eelnevalt analüüsiti põhjalikult erinevaid dokumente ning plaane, mis olid seotud käsitletava piirkonnaga. Arvesse on võetud seniseid puuduseid ning töö käigus on tutvutud mitmete juhtumiuuringutega üle maailma.

1. TEOREETILINE OSA

1.1 Teema valik ja põhjendus

Diplomitöö asukohaks on looduskaunis ajalooline piirkond Tallinnas Nõmme linnaosas, Hiiu asumis. Tegemist on ühe esimese plaanipäraselt kavandatud ja välja ehitatud linnaosaga Eestis, mis on tuntud oma männimetsade ja kunagise puhkepiirkonna poolest. Hiiu asum piirneb põhjas Vana-Mustamäe, idas Nõmme ja kagus Kivimäe asumiga. Hiiu asumi pindala on 2,63 km². [1]

Joonis nr 1. Põhja-Eesti kaart, Allikas: Mapbox, autori täiendustega

Tegemist on potentsiaalse elukeskkonnaga alaga, mille esialgsed funktsioonid on puudulikud või vananenud. Mööda põhjapoolset külge kulgeb Harkumetsa tee ja Nõmme-Harku terviserada, mis toob eri aastaaegadel kokku hulga inimesi ning mida võib pidada piirkonna tõmbepunktideks. Tulevastel aastatel on linnal plaanis ehitada vanasse viljaelevaatorisse äri- ja kortermaja ning hoonet toetavad kogukonna – ja eluhooned, mille järgi saab senine tööstuslik piirkond uue ilme ja muutub asumikeskuseks.

1.2. Probleemipüstitus ja eesmärgid

Hiiu õitsengu aeg oli peale II maailmasõda, aga praeguseks on piirkond silmnähtavalt vananenud. Hetkel on käsitletaval alal vananenud silikaattellisest hooned, mida kasutatakse peamiselt ladustamise eesmärgil ning linnaosa ruumilise arengu kõrval näeb olukord välja trööstitu.

Foto 1. Aerofoto Hiiust, Allikas: Maa-amet

Nõmme peamiseks probleemideks tänapäeval on vananev elanikkond ning hääbuvad ühiskasutatavad hooned. Inimesed on suundunud kesklinna või maapiirkondadesse ning puudub tõmbekeskus, mis eri vanuses inimesi kokku kutsuks. Nõmme tuntakse kui puhke- ja suvituslinna, mis on kujunenud aedlinna kontseptsioonil. Linna tekke alguses olnud Nikolai von Glehn seisis inimeste Nõmmele kutsumise, samal ajal looduse säilitamise eest. 19. sajandi lõpul kiirelt arenev piirkond, metsa tervendav õhk, kirev restoranielu ning rongiühendus tõi sinna inimesi kokku ka kaugematest piirkondadest. [2]

Tänapäeval kesklinnast ära koliva pere sihtkohaks ei ole enam Nõmme, sest piirkonnas on puudus nii äripindadest, töökohtadest, lasteaedadest kui ka mitmefunktsioonilistest elupindadest. Varem inimesi ligi tõmmanud funktsioonid oma eesmärgi enam ei täida või on Nõmmelt ära kolinud. Suur osa hoonetest pärandatakse ning kinnisvara on müügis pigem vähe. Puuduvad kaasaegsemad ja atraktiivsemad hooned, mis sinna inimesi ligi meelitaksid. Tegu on miljööväärtusliku piirkonnaga, mis tähendab seda, et alale ehitamiseks on seatud karmid nõuded. Lisandub ka metsamiljöo säilitamise

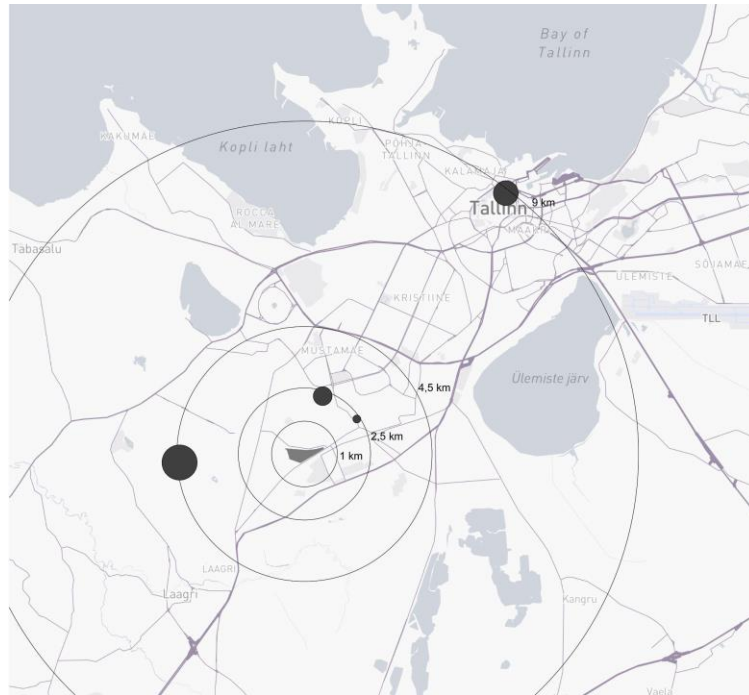
aspekt. Nõmme turu hiilgeaeg on möödunud ning tänapäeval Nõmmele suunduvat inimest sinna enam ei kutsu.

Sellegipoolest hinnatakse Nõmme üheks Tallinna kõige turvalisemaks piirkonnaks. Tuleviku perspektiivis on Nõmme koos oma asumitega hinnatud piirkond, sest linn jõuab äärelinnadele aina lähemale. Pääsküla uusarendused ja veel kaugemad piirkonnad on kiirelt laienevad ning rongiühendus linna eri sõlmpunktide vahel muutub üha efektiivsemaks. Oma geograafiliselt soodsa asukoha tõttu on Nõmme ümbritsetud nii metsade kui ka järvedega. Läheduses asub ka Tallinna Ülikoolilinnak.

Joonis 2. Käsitletava ala tõmbepunktid, Allikas: Mapbox, autori täiendustega

Nõmme iseloomustavad selle erinevad asumid, üheks neist looduskaunis Hiiu – ehitatud aedlinnana ning algselt olnud ka üks potentsiaalsetest pakutavatest Nõmme keskuse piirkondadest. [3] Nimelt on sinna koondunud suur osa lapsi Nõmme Gümnaasiumi ning uue spordihoone tõttu, lisaks sellele on taaselustatud Püha Johannese kool, seda läbib Nõmme-Harku terviserada ning piirkonna põhjapoolsesse külge on lisandunud ka uusarendusi. Kuigi kunagine Hiiu Raudteejaama hoone enam tänapäeval oma rolli ei täida, on Hiiu rongipeatus jäänud alles ning asub käsitletava piirkonna kaguosas. Rongiühendus võimaldab ühenduse kesklinna ning teises suunas jääva Pääsküla ja Laagri.

Joonis 3. Käsitletava ala tõmbekeskused, Allikas: Mapbox, autori täiendustega

Autor on leidnud, et antud piirkond võiks saada Nõmme uueks tõmbekeskuseks. Hiiule tõmbekeskus kõnetaks tänapäeva inimesi sotsiaal- ja majanduslikest aspektidest ning tekitada inimestes taas sideme loodusega. Eeskujuks on võetud aedlinna kontseptsioon, mille peale on loodud modernne aedlinna mudel, kõnetades kaasaegseid inimesi ja nende vajadusi. Tuleviku linn kasvatab selle elanikele toitu ning taastab sidemed ka maaelanikega. Sellest inspireerituna saab diplomitöö põhimärksõnadeks tervislikkus, sotsiaalsus ja innovatsioon. Planeeringus kohtuvad mitu maailma: peresõbralik aedlinn oma õdusate kvartalitega, kus on viljapuud, muruplatsid, pargi- ja rekreatsiooni alad. Teine maailm tuksub linnarütmis, meelitades enda poole neid, kes hoolivad inimestest ja tegevustest, mida pakuvad kohvikud, restoranid ning kogukonnaasutused.

1.3 Ülevaade projekti teemaga seotud teoreetilistest aspektidest.

1.3.1. Aedlinnade tekkimine

Aedlinna esitletakse sageli kui madala tihedusega, jätkusuutmatut ja ruuminõudvat eeslinnastumise arhetüüpi. Kui suurlinnades elamine ei olnud linnastumise ja tööstuse arenemise järgselt enam mugav ega tervislik, hakkasid linnaelanikud, kelle majanduslik seisukord lubas, otsima elamisvõimalusi väljaspool linnade piire.

Esimeste aedlinnade reformijate eesmärgid olid linnaplaneerimises luua tervislikud keskkonnad, kus oleksid lahendatud ka sotsiaal-ekoonoomilised probleemid, nimelt koos töötavad sotsiaalsed kommuunid. Selleks lõi Ebenezer Howard aedlinna kontseptsiooni, mis mängis suurt rolli 20. sajandi linnaplaneerimises. Ta mõistis, et rahvastiku kasv, liiklusummikud ja kättesaamatus kõige olulisematele institutsioonidele rikuvad linna ära. Kontseptsiooni loomisel võttis Howard eeskuju geograafi Peter Alexeyevich Kropotkini ja ekonomisti Alfred Marshalli ideedest. Ühelt poolt ennustas Kropotkin kommunikatsiooni ja elektri arenemist, mis tähendas seda, et linnainimesed saaksid nautida nii linlikku kui ka maaelu korruga. Teisalt ennustas ta linnades sotsiaalkulude kahanemist, seda just tööstuse linnadesse koondumise tõttu. Howard kasutas nende ennustusi ning tegi ettepaneku rajada uus linn, vähendades erinevusi maa- ja linnaasulate vahel. 1898 ilmus Howardil raamat “Garden Cities of Tomorrow,” milles oli autor välja toonud suuremate linnade detsentraliseerimise küsimuse ehk roheliste linnade rajamise kodulinna ümber. Uus kontseptsioon rääkis aedlinnast kui ökoloogiliste eelistega majanduslike ja kultuursete võimalustega linnast, mis tuleb kavandada iseseisvalt piirkonna elanikkonna ja kogukonnale sobilikult. [4]

Neist esimesed kujunesid Inglismaale, ühed neist Port Sunlight 1887. aastal ja Bourville aastal 1895. Howardi aedlinna kontseptsiooni järgi elas sellises linnas umbes 32 000 elanikku, millest 2000 elaks rohe- ja põllumajanduspiirkonnas. Kui aedlinn kasvas elanike arvu ja oma võimekusega suuremaks, siis linna servale rajati uus aedlinn. [4]

Nõmmel algas sarnane ehitustegevus juba 1873, mis tähendab, et seda võib pidada üheks vanimaks aedlinnaks Euroopas. Kuigi aedlinna mõiste ei olnud siis veel tuttav, arenes Nõmme samade põhimõtetega. 1936. aasta ajakirjas “Nõmme sõna” on J. Mäe öelnud: “Kõrge asetis (50—60 m. merepinnast) vaba õhk kõigist mürkgaasidest, kuiv õhk ühes puhta liivaga, mis kõik niiskuse endasse imeb, taaduslik kaitse Mustamäe näol põhjatuulte vastu; laialdased igihaljad männimetsad, mis levitavad kosutava vaigulõhna: need on Nõmme peavoorused. Siis meel paras mahemaa, mis aitab säilitada ülal loetud põhialuseid suurlinna mõjutustest. Ka liiklemise võimalused paistavad olevat soodsad.” Tegelik elu ja soodsad tingimused löid Nõmmest inimesele vajaliku elukoha. [5]

1.3.2. “Rohelise linna” vormid 21. sajandil

Roheliste linnade eesmärk ei ole üksnes tuua loodust tagasi linnasüdamesse, vaid võidelda kliimasoojenemise probleemiga ja luua tervem keskkond.

2023. aasta Prantsusmaa film “Rohelised linnad” on hea näide, kuidas ehitada tulevikulinna, milles oleks oma osa ka maaelu võludel. Õhu puhastamise, energia kulu vaoshoidmise ja üleüldse parema keskkonna loomise eesmärgil on linnaruume hakatud taastaimestama. Eeskuju näitavad suured linnad nagu Singapur, Mehhiko, Pariis, Zürich ja paljud teised, kus nõutakse aina rohkem looduskeskkonna

toomist linna keskele. 21. sajandil on selleks leitud nii eri linnadele sobivaid vanu kui ka uusi meetodeid nagu rohekatused, lilleniidud, vertikaalaiandus, kogukonnaaiad kui ka ekstreemsemad viisid nagu linnafarmid. Seda kõike toetab tugev komposteerimispoliitika, mille reguleerimine on piirkonniti veel arengujärgus.

Rohekatused on suurlinnade üks levinumaid rohepöörde vorme. Tegelikult on haljastatud katustest räägitud juba aastakümneid ning neid ka juba erinevat viisi katsetatud. Lisaks linnapildi atraktiivsemaks muutumisele mängivad rohekatused suurt rolli hoonete jätkusuutlikkuses ja energiatõhususes. Täna on võimalik juba rajada katustele väikesi metsi, kasutades kergmulda ning selle õhutamist, mis kahandab puude raskust.

Rohelised katused parandavad hoone temperatuuri kõikumisi. Nimelt blokeerivad nad päikesekiirgust, vähendades soojusvoogu hoone sisemuse suunas, mis tagab 4-5 korda väiksema energiakulu lisakraadide jahutamiseks. Lisaks sellele on haljastatud katustel ning haljastusel üleüldiselt ka mürasaaste piiramise eelis. [6]

Bioloogilise mitmekesisuse ja esteetilisuse loomiseks linnapiirkondades kasutatakse üha enam istutusniite. Selleks kasutatakse palju tolmeldajasõbralikke seemnesegusid, pakkudes lilli külastatavatele putukatele toitu ning täiendades elurikkust. Uuringud lilleniitude tolmlemise ja eri paikade kohta veel käivad, katsetatakse kaubanduslike seemnesegusid ning umbrohtusid.

Leidub linnu, kus ruum horisontaalseks aianduseks puudub. Film “Rohelised linnad” näitab probleemile lahendust: kui ei saa horisontaalselt, siis tuleb planeerida vertikaalselt. Selleks on loodud mitmeid erinevaid süsteeme. Roheseinad ja -fassaadid on ühed vertikaalaianduse süsteemidest, mis on loodud ventilatsiooni toetamise eesmärgil. Neid saab lisada olemasolevale seinale ning ka iseseisvate struktuuridena nagu aiad või postid.

Linnapõllumajandus on andnud selgeid viiteid positiivsele mõjule sotsiaalsetes, ökoloogilistes ja majanduslikes valdkondades. Suuremad erinevused peituvad geograafilistes tingimustes ja kliimas ning tervisliku toidu vajaduse suuruses. Tänapäeval on juba mitme globaalse linna arengukavades “tervisliku elupaiga” idee saanud linnaarhitektuuri oluliseks komponendiks.

Kaasaegseid näiteid linnataludest leidub mitmest suurlinnast, näiteks Pariisis asuv AgroCite. Seda haldab kohalik kogukond ning hõlmab mahe- ja põllumajandusega seotud rohujuuretasandi algatuste koostööstrateegiaid käsitletavaid uuringuid. [7]

1.3.3. Kogukonnaaiandus maailmas

Kaasaegsemad põllumajanduslikud aktsioonid on näidanud, kui paljud ühiskonna tahud saavad nendest kasu. Üheks heaks näiteks on Revision Urban Farm, mis sai alguse Bostonis asuvast perekodus elavatest emadest, kes otsustasid istutada väikesed köögiviljaaiad, et kasvatada endale ja oma lastele tervislikku toitu. Aiast sai kiiresti elanike hariduse ja mõjuvõimu suurendamise vahend. Seal kasutati kohaliku kalmistu mulda, kohaliku loomaaia kompostitud sõnnikut ja muid piirkonnas leiduvaid vahendeid ja loomi. Sellest kujunes farm, mis lõi korraga nii ilu kui ka kogukonna. Tänapäeval on sellest saanud farm täiskohaga töötajate, varjupaigaelanikega kui ka vabatahtlikega. Eesmärgiks on kogukonnapõhine toidutootmine, kus kindlustatakse tööalane haridus ning viiakse läbi nii toidu- ja tööalaseid koolitusi. [8]

Hiljutised uuringud on rõhutanud naabruskonna füüsilise keskkonna tähtsust selle elanike üldisele tervisele. Selle tõttu on huvi kogukonnaaianduse vastu arenenud riikides aina tõusutrendis. [9] Kogukonnaaiandust on eelnevalt kasutanud pigem arengumaad ja ka immigrantide piirkonnad nagu näiteks NYC latiino alad. Need on madalama sissetulekuga kogukonnad, kellel on piiratum juurdepääs suurtele toidupoodidele ja supermarketitele. See annab kehvast toidukeskkonnast võimaluse ja ligipääsu aednikele ning laiemale kogukonnale värsketele puu- ja köögiviljadele. [10]

Uuringud näitavad, et tänapäevane kogukonnaaiandus linna piirkondades on seotud kõrgema haridusega. Nimelt on need seotud teatud mõttes rohepöördega ning on suunatud nii kohalike jätkusuutlikkuse probleemide lahendamiseks kui ka kohaliku toidu hankimiseks. Seda kasutavad enamasti teatud alarühma inimesed, kelleks on kõrgelt haritud ja keskklassi esindajatest üksikisikud. Parimad näited sellisest eluviisist tulevad NYC-st, kus huvi kogukonnaaedade vastu on mänginud suurt rolli linna jätkusuutlikul planeerimisel ja põllumajanduse propageerimisel. See on tihedalt seotud ka inimeste ja ettevõtete linna meelitamise ja toidusüsteemi ümberkujundamisega.

Kogukonnapõhine toidutootmine on vahend, mille abil saavad inimesed uuesti kontrolli selle üle, mida me sööme ning kuidas seda kasvatame. [7]

1.4 Juhtumiuuring

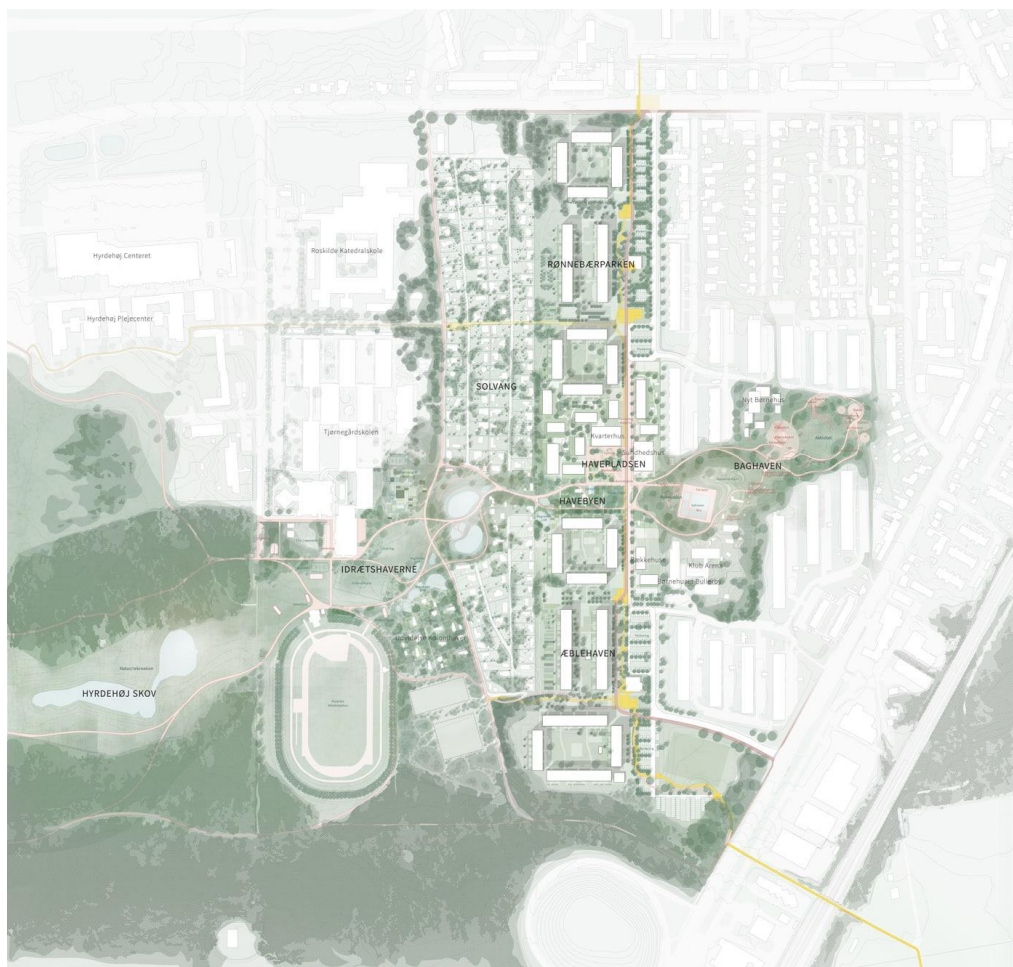
Juhtumiuuringute valikul lähtuti eelkõige töö lähteülesannetest ning vaadeldi situatsioonilt sarnases olukorras piirkondi.

1.4.1 Roskilde Sydvesti aiad

Roskilde Sydvesti uus arengustrateegia on Taanis, Roskilde linnaosale loodud planeering, eesmärgiga luua linnaosale uusi väärtusi läbi ühtse ja uue rohelise identiteedi. Projekti autoriks on Cornelius + Vöge arhitektid, kes said inspiratsiooni aia kontseptsioonist, eesmärgiga muuta ja lõhkuda Æblehaveni ja Rønnebærparkeni ulatust, keskendudes inimestevahelisele suhtlusele. [11]

Selline lähenemine on viinud avatud ja atraktiivse elamupiirkonna loomiseni nii praegustele elanikele kui ka külastajatele ja potentsiaalsetele uustulnukatele. Uus sotsiaalne keskus tugevdab kogukonda ja sotsiaalseid võrgustikke naabruses asuvate erinevate elanikerühmade vahel. [11]

Projekt loob uusi rohelisi ühendusi ja on ühtlasi strateegia uute kogukondade tekkeks. Enamus disainiotsuseid määras ära piirkonna maastik ning uue üldplaneeringu raamistik arendab edasi välisruumide inimlikku ulatust. Tugevama kogukonnatunde loomise eesmärgil on põhitegevused koondunud piki uut ala läbivat lineaarset parki maastikutüpoloogiate ja aedade järjestuses. Idrætshaverne koondab sporditegevuse ja loob raamistiku uutele ühendustele. [11]

Joonis nr 4. Roskilde Sydvesti aedade planeering. Allikas: Masu Planning

Lisaks on Baghaven puhke- ja lõõgastumisala lastele ja nende peredele. Elanike ja külaliste elamispinnad asuvad eelkõige Havebyenis ja Havepladsenis. Planeeringu keskpunktiks saavad aia- ja talukogukonnad, samal ajal suurendades kogukonna kaasatust ning kohalike elanike uhkust ja omanikutunnet. Lisaks sellele kujuneb Havepladsenist uus Roskilde Sydvesti keskus, mis hõlmab mugavusi nagu kogukonna maja ja tervisekeskus. [11]

Foto nr 2. Roskilde Sydvesti keskus. Allikas: Masu Planning

Üheks suureks vaatamisväärsuseks on aedu läbiv pargitee. Aiad saavad osaks Roskildet ümbritsevast rohelisest ringist ja integreeritakse linna puhkevõrgustikku. Need on sissepääs Hyrdehøj metsa ja ühendavad Roskilde kesklinnast mööda erinevaid infrastruktuure. Kool ja spordiobjektid avanevad pargi poole, tagades rajatistele parema ligipääsetavuse ümbritsevatest elurajoonidest. Lisaks meelitab selle struktuur, ühendamine ja erinevate vaba aja veetmise infrastruktuuride avamine raja suunas külastajaid piirkonda. Siin on ruumi erinevatele sihtrühmadele kogu päeva jooksul mitmesuguste tegevuste ja kasutusvõimaluste läbiviimiseks. [11]

Foto nr 3. Roskilde Sydvesti aia- ja kogukondi. Allikas: Masu Planning

1.4.2 100 Kogukonna äärelinn

Konkursi põhieesmärgiks oli leida võimalus, kuidas luua uus linn, millel on tugev identiteet ja side ümbritseva maastikuga, samal ajal suhestudes kahe läheduses olemasoleva linnaga Arslev ja Sdr. Naera. Everyday Studio ja Lendager Groupi koostöös valminud planeeringus selgus, et vastused tulenevad sotsiaalsetest, kultuurilistest ja eetilistest aspektidest, sest just need loovad linna identiteedi. [12]

Foto nr 4. 100 Kogukonna linn. Arhitektuurikonkurss. Allikas: Masu planning

Planeeringus keskenduti kogukonna tugevdamisele. Just väikeste kogukondade mitmekesisus juhib linna arengut, mis eksisteerib ja toimib omal pinnal. Iga valdkond on kogukonnapõhine ning tuleneb olemasolevatest ressursidest ja võimalustest. Ühendades uue naabruskonna olemasolevaga, tekib nii võrgupõhine linn kui ka kultuuri ajenditest lähtuv orgaaniline keskkond. [12]

Joonis nr 5. 100 Kogukonna linna planeering. Arhitektuurikonkurss. Allikas: Masu Planning

Olemasoleva struktuuriga ühendatakse kolm uut elamuala, mida ümbritsevad haljasalad, säilitamaks sideme maastikuga. Maastikuelementide moodustumine edastab üleminekut linnamastaabist suurele lagedale väljale, mis loob samal ajal suhte vana ja uue linna vahel. Uued järved, metsad, alleed ja tammid rõhutavad olemasolevat maastikku. Uus piirkond pakub erinevat tüüpi eluasemeid, mis peegeldavad kaasaegset perekonda ja eluviisi. Struktuur on paindlik ning pakub ruumi paljudele põlvkondadele. [12]

Joonis nr 6. 100 Kogukonna aiad. Arhitektuurikonkurss. Allikas: Masu Planning

1.4.3 Rheinhofi talu lasteaed

Austrias, Hohnemsis asuv MWA arhitektide poolt loodud lasteaia kontseptsioon keskendub õuealale ja lähedal asuvale talule. Lasteaed on seotud talu ja avatud põllumaa servaga. Hoone välisilme on orienteeritud traditsioonilisele ehitusele: lihtne puitkonstruktsioon meenutab talu väljanägemist ning selle rõhutatud viilkatus meenutab talule omast tüpoloogiat. Interjöör on lahendatud kahe esiku ja visuaalsete telgedega. [13]

Foto nr 5. Rheinhofi talu lasteaed. Allikas: Archdaily

Lasteaia põhiruumid on suunatud edelas asuva põllumajandusvööndi poole. Rühmaruumides oli eesmärgiks luua seos õuealaga. Lastele on loodud võimalus istuda nii sees kui ka terrassil akna juures ning üleminek mängualale on lahendatud samuti läbi istumisastme. [13]

Foto nr 6. Rheinhofi talu õueala. Allikas: Archdaily

Puitpinnad loovad toreدا siseruumi atmosfääri kui ka lahendavad akustika aspekti. Hoones kasutatavate materjalide, betooni ja puidu ning sellega põimuva valguse omadused nii elavdavad kui ka muudavad lapsed tundlikumaks. [13]

Foto nr 7. Rheinhofi lasteaia sisearhitektuur. Allikas: Archdaily

2. PROJEKTI LAHENDUSE SELETUSKIRI

2.1 Nõmme asukoht ja tekkelugu

Antud ülevaate koostamisel on kasutatud Leo Lõhmuse raamatut “Nõmme ajalugu”. [14] Nõmme tekkis 19. sajandi II poolel Tallinna aedlinnalise hoonestusega satelliitlinnana. Nõmme arengut mõjutas kohaliku mõisniku Nikolai von Glehni ehitustegevus, kes soodustas esialgu suvilate ning hiljem ka elumajade ehitamist. Pidurdavaks asjaoluks osutus algselt Balti eriseadus, mille järgi sai maad ainult rentida. 1880. aastal sai Glehn lõpuks loa ka maid tükeldada ning ehituskruntideks müüa.

Majad olid tol ajal madala vundamendiga või vundamendita ühekordsed kahe-kolmetoalised klaasverandaga hooned. 19. sajandi lõpul hakati ehitama ka aastaringseks elamiseks mõeldud maju. 1893-1900 valitses ehitusboom, mil majade arv kasvas 50-lt 300-ni.

Läbi ajaloo on Nõmme arengu põhimõtte olnud, et pealinn annab Nõmmele tööd ja Nõmme vastu puhkust. Sellest lähtudes oli kohaliku taristu arendamisel pearõhk teenindusel, väiketööstusel ning ravi- ja puhkeasutustel. Nõmme tekkimise eelduseks oli Tallinna kruntide kõrge hind ja üldine korteripuudus. Inimesed tulid sinna puhkama ja meelt lahutama, viimaks ka elama, sest seal oli kõik olemas. [3]

Nõmme keskus kujunes lõpuks jaama ja turuplatsi piirkonda, mille ümbrusesse olid kogunenud kõik tähtsamad asutused. Seal asus kõrts, pritsimaja, jaam, omavalitsuse asutused ja turg. Arhitekt Robert Natus ja maamõõtja Karl Puhvel kavandasid oma Nõmme generaalplaanis keskuse hoopis Hiiule, mis oli rohkem linna geograafilises tsentrumis, aga selleks puudusid tol ajal kapitaalsed võimalused. Uute turuplatsi äärde ehitatud kõrghoonete järgi määrati ära Nõmme keskus.

Suures osas on Nõmme olnud inimestele suvituslinnaks ning tänu inimeste huvile elavnes piirkonnas ka restoranielu. Väga suurt rolli Nõmme arengus mängis praeguses Nõmme keskuses Jaama 2 aadressil asuv kõrts. Võib öelda, et kõrtsist sai alguse Nõmme restoranikultuur, sest see oli üks peamisi inimeste tõmbepunktidest. Läbi aegade nimetati seda “hälliks”, siis “Nõmme vanaks kõrtsiks” ning viimaks lihtsalt “Restoran Nõmmeks”. Kui Nõmme oli muutunud populaarseks väljasõidukohaks, tekkis n-ö peenemal seltskonnal samuti vajadus ajaviitekoha järele. Ajapikku kujuneski Nõmme keskus koos teenindavate ja meeltlahutavate hoonetega ning kõrtsi vastu rajati Gustavsoni restoran. Restoranis oli söögisaalile lisaks ka keeglirada ning suviti aias kõlakoda.

20. sajandi esimesel kümnendil tekkis Nõmmel pargi tüüp, mida iseloomustas üks sõna – rahvapark. See oli justkui lõbustusasutuste ja looduse süntees, pakkumaks inimestele täielikku puhkuse kogemust. Selleks kujunes näiteks Nõmme Heakorra Seltsi ja Volkmanni sanatooriumi ümbrus. Kõrvuti parkide ja sanatooriumitega jõudsid päevakorda ka saunad. Esimene tänapäeva mõistes saun ehitati Nõmmele 1931. aastal, kus sai omal ajal võtta ravi-, sealhulgas mudavanne. Korraldati saunapäevi nii liht- kui ka peenemale rahvale.

Nõmme puhkeeluga käis kaasa ka sport. Nõmme esimene spordiselts Kalju asutati 1922 ning esmalt tegeleti kolme alaga: jalg- ja jääpall ning kergejõustik. Hiljem lisandus raskejõustikuring, suusatamine, tennis ja muud spordialad ning sportlasi tuli Nõmmel aina juurde. Aastatega lisandusid staadion, suusahüppetrampliin ning Nõmme talispordikeskus, mis tegutsevad tänapäevani.

1905.-1906. aasta Vene impeeriumit haaranud sündmused jätsid jälje ka Nõmmele, millest kujunes peagi Tallinna tööliste miitingupaik, mis tõi endaga kaasa palju konflikte. Suure jälje jätsid ka 1940. aastate sündmused, mil kadus peaaegu et täielikult Nõmme restoranikultuur.

1908. aastal loodi Nõmme Heakorra Selts, mis koondas kohalikud inimesed elu paremaks muutma. Selle esimeseks suuremaks ülesandeks oli planeerida Nõmme, rajada tänavavõrk ning nummerdada majad tänavate kaupa, sest seni oli tänavavõrk kaootiline. Inimeste koos tegutsemine ning ühised aktsioonid mõjutasid nii seltsielu, piirkonna võimalusi kui ka raudtee arengut ning tänu taas jõustunud ehitustegevusele tekkisid uued asumid nagu Hiiu, Rahumäe ja Kivimäe. Tänu metsale,

puhkepiirkondade ja rongiühendusele kujunesidki Nõmmele erinevad keskused. Üks selliseid piirkondi asub potentsiaalses Hiiu asumis, mis omas oma õitsengut peale II maailmasõda. [14]

2.1.1 Hiiu aedlinn

Hiiu hoonestamine algas 1886. aastal. 1926. See oli suures osas sõjaministeeriumi maa. [2]

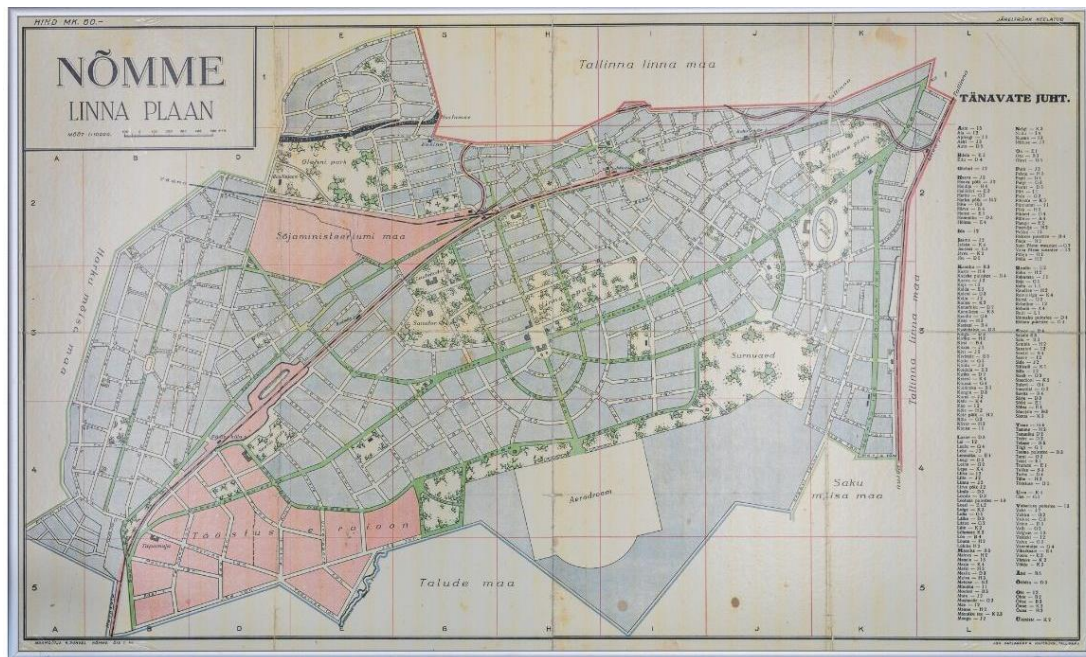

Foto nr 8. Nõmme plaan 1926. Allikas: Nõmme muuseum

Hiiu asumi teke algas Hiiumaa mehe Andrus Borki Nõmmele tulemisega. Tegemist oli Glehni ehitustöölisega, kes ehitas 1886. aastal keset metsa üksiku palkmaja ning pani väravale sildi Hioküla, iseloomustamaks maja asukaid. Sinna ümber tekkis maju alles paarkümmend aastat hiljem, kuid nimi säilis. 1920. aastal nimi lühendati Hiiuks ning sündis ka Hiiu peatänav. [14] 1930. aasta plaan kujutab linna generaalplaani Nõmme tuleviku perspektiivis, mille peatänavaks pidi saama Hiiu tänav. Tänavate planeering on tänapäevani säilinud v.a raekoda Hiiu ja Vabaduse pst tänava ristumisel. [2]

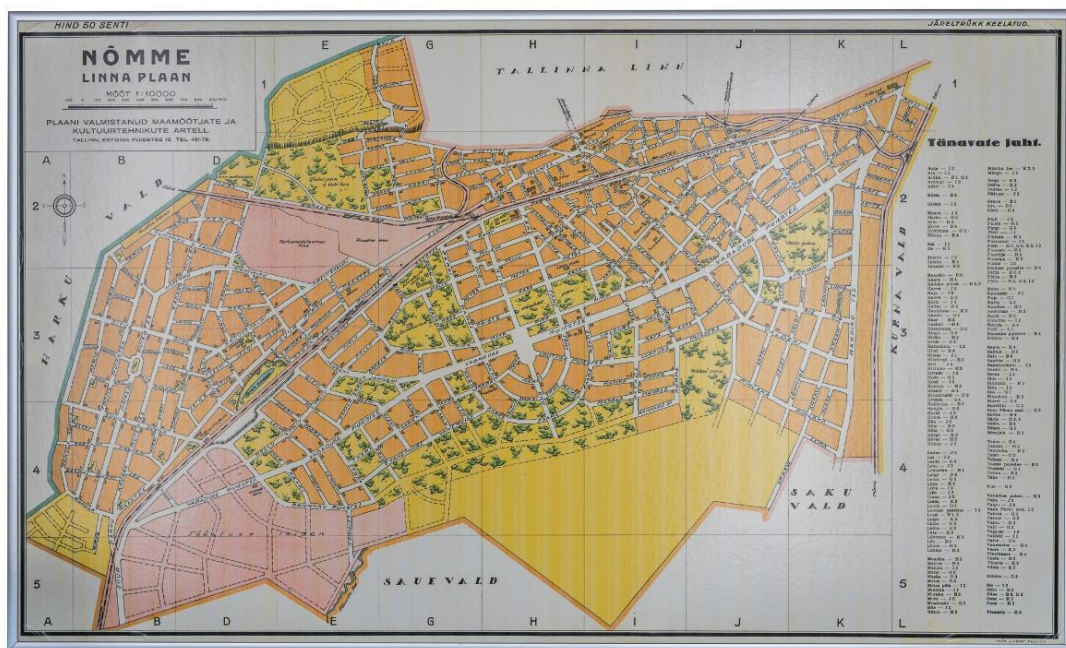

Foto nr 9. Nõmme plaan 1930. Allikas: Nõmme muuseum

1939. aasta plaan näitab reaalset tulemust, kus on lisandunud Hiiu, Kivimäe ja Rahumäe koolimajad ning on nähtav Vana-Mustamäe areng. Tööstusrajoonist järk-järgult loobuti. [2]

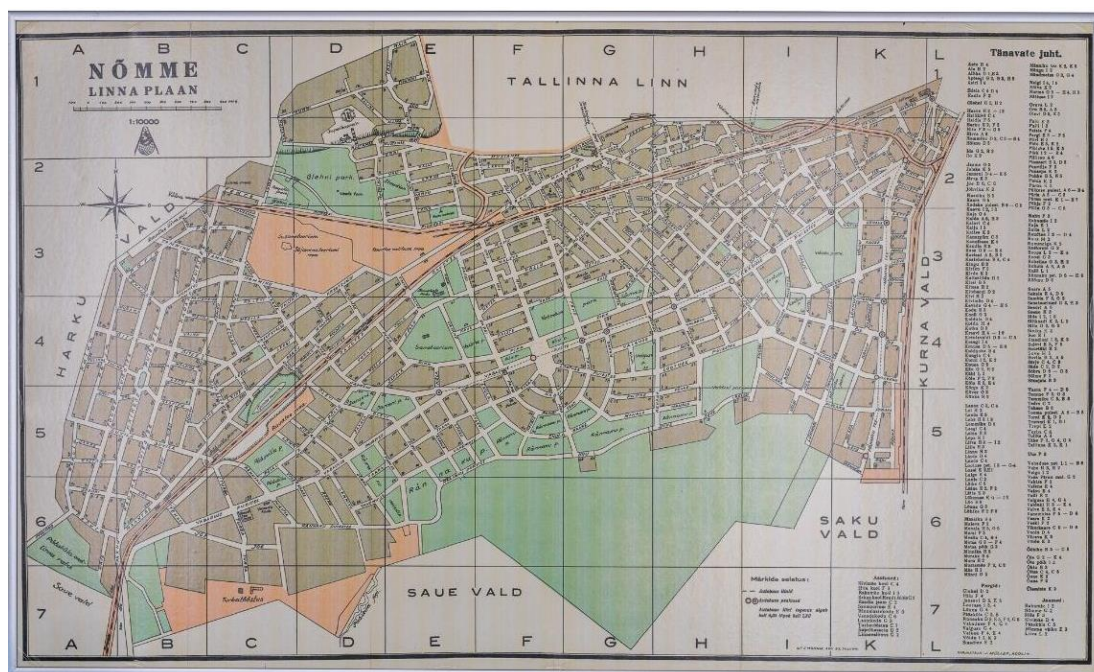

Foto nr 10. Nõmme plaan 1939. Allikas: Nõmme muuseum

Hiiul on paiknenud kaks raudteejaama. 1912. aastal rajati Peeter Suure merekindlus ning koos sellega alustati ka raudtee ehitamist. Juba 1913. aastal rajati lähedale Nõmme-Kindluse, hiljem Nõmme-Väike raudteejaam, mille nimi tulenes väiksest, s.o kitsarööpmelisest jaamast. Sellega kaasnes ka omapärase rajatise, Nõmme ringdepoo, Hiiule rajamine. Depoo oli algselt 25-kohaline, kus 1918. aastal oli arvel 73 vedurit, ligi 1400 kauba- ja 38 reisivagunit. Esimest, paekivihoonet, kasutati merekindluse päevil, hiljem oli seal raudteesaan. Teine, puidust endine kasarmuhoone oli kasutusel raudtee lõpupäevadeni. [15]

Foto nr 11. Nõmme-Väike ringdepoo. Allikas: Lõhmus. L. "Nõmme ajalugu"

See raudteejaam oli Peeter Suure Merekindluse raudtee peajaam, mille peahoonena kasutati algselt paekivist jaamahooneks kavandatud ehitist. Suurde jaamakomplekti kuulus ka pöörsild, veetorn ja laoruumid. Esimese lõiguna valmis ajutiseks liikluseks 17-kilomeetrine Nõmme II - Suurupi liin. Tegevuse kõrgperioodil Esimese maailmasõja lõpus olevat see olnud tolle aja maailma suurim kitsarööpmeline raudteejaam. 1919. aastal, kui liiklus oli avatud reisijatele, koliti endisesse kasarmuhoonesse ning peajaama hoonesse tekkis raudtee saun, mis töötas 1960. aastateni. 1926. aastal, kui Tallinna ja Pääsküla vahel liikusid juba elektrirongid, avati Hiiu raudteepeatas ka laiarööpmelisel raudteel. [15]

Hiiu viljaelevaator ehitati aastal 1956. Aastal 2004 otsustas Eesti Viljasalv hoone sulgeda, sest ettevõttel läks kaduma 13 tonni teravilja. Uue plaani kohaselt kavatseti viljaelevaator ümber ehitada 104 korteriga

12 elamuks, aga majanduskriisi tulemusena seisab elevaator siiani tühjana. Hoone on suure potentsiaaliga, nimelt avanevad sellest kaunid vaated ning see on ehitamiskõbulik.

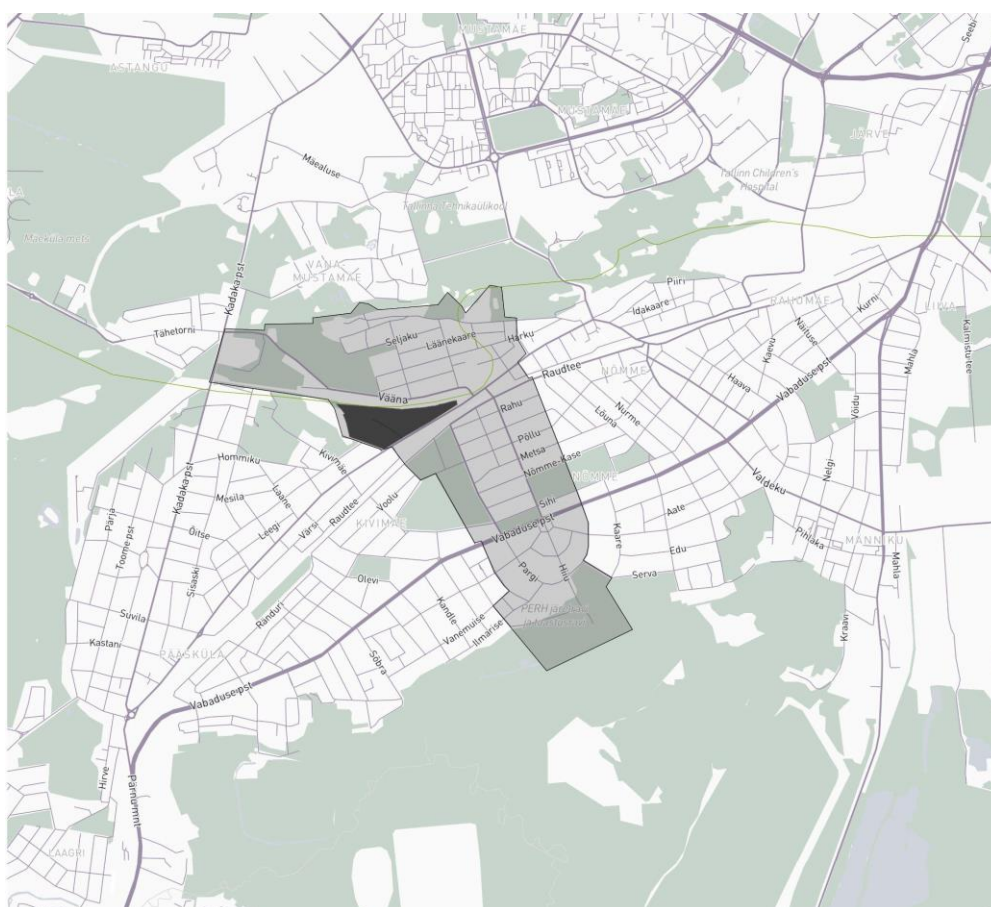
Suur osa Nõmme ajalugu puudutavat materjali läks 1940. aastate alguses kaduma või hävitati. Kirjalike materjalide puudumist korvab suuresti “suuline pärand” ehk inimeste mälestused ja kogemused selle paigaga. [14]

Foto 12. Hiiu viljaelevaatori haru, Allikas: Wikimedia

2.2 Linnaehituslik analüüs

Hiiu paikneb Nõmme keskusest 1,3 km kaugusel läänes. Selle keskosas asuvad Tallinna Nõmme Gümnaasium, Nõmme Õigeusu Ristija Johannese kirik ja Hiiu kalmistu. Suu rosa Hiiu põhjaosast hõlmab Tähetorni ehk Glehni park, mille lähedal asub neli aastaringset kasutatavat suusahüppemäge ja Hiiu staadion. Glehni park kuulub Nõmme-Mustamäe maastikukaitsealasse, eraldi on kaitse all pargis paiknevad allikad. Nõmme Gümnaasiumi lähedal asub 18,3 ha suurune Sanatooriumi parkmets, mis on samuti looduskaitse all. Lõunaserva ilmestab haiglalinnak, kus asuvad Põhja-Eesti Regionaalhaigla Hiiu korpus, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tallinna Diakooniahaigla ja Tervise Arengu Instituut. [16]

Joonis nr 7. Hiiu asum koos käsitletava alaga. Allikas: Mapbox, koos autori täiendustega

Hiiu puhul on tegemist piirkonnaga, mille õitsengu aeg jäi sõjajärgsesse aega. Praeguseks on käsitletav piirkond erastatud ning olemasolevad ühe-kahekorruselised silikaattellisest hooned kasutatud peamiselt ladustamise või autoremonditöökodade eesmärgil. Sümbolväärtusega ning piirkonna kõige kõrgem viljaelevaatori hoone on seisnud aastaid tegevuseta. Aastaid hiljem on hoone saanud läbi

arhitektuurikonkursi endale uue lootuse: KOKO ja Salto Arhitektide poolt planeeritav elurajoon annab elevaatorile ning selle ümbrusele uue ilme.

Mööda käsitletava ala põhjapoolset külge kulgeb Kitsarööpa tee, mis on ühendatud Harkumetsa tee ning Nõmme-Harku terviserajaga. Spordirajad toovad sinna eri aastaaegadel kokku hulga inimesi ning neid võib pidada piirkonna tõmbepunktideks. Terviseradade täit potentsiaali ära kasutamiseks puudub korralik hoone või teenus, mis tervisesportlaste huvi ja treeningsoovi toetaks.

Käsitletava ala igapäevane autode liiklusvoog on Pärnu maantee tõttu pigem tihe. Tegemist on läbisõidetava asukohaga, suunaga kesklinnast ja Ülemistest Pääsküla ja Laagri piirkonda. Suurt rolli mängib raudteeühendus, ühes Hiiu raudteeülesõidu ja -peatusega ala lõunapoolses küljes.

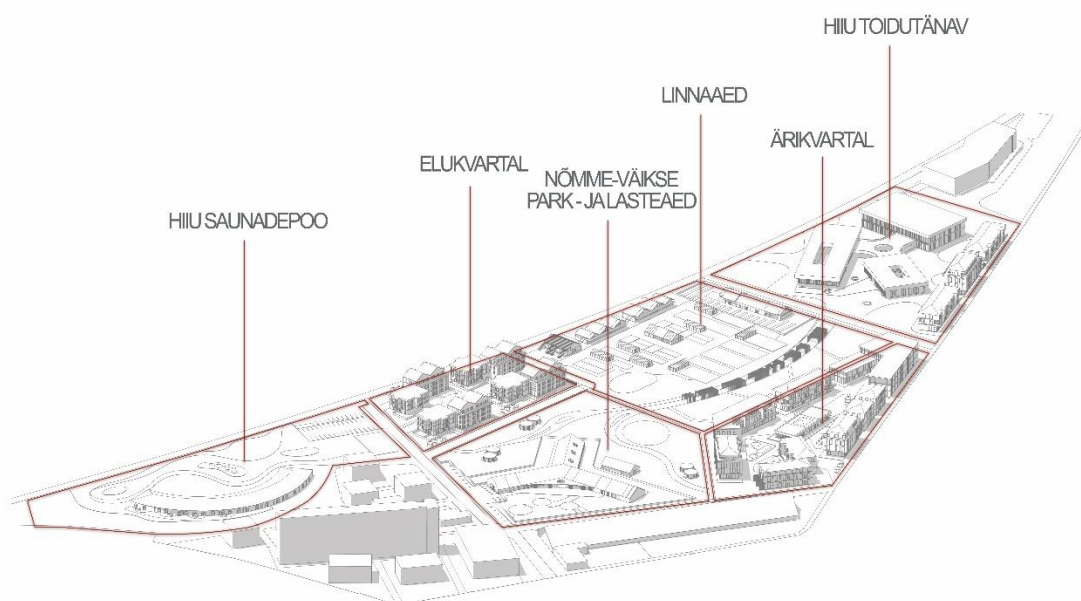

Joonis nr 8. Käsitletava ala hetkeseis. Allikas: Mapbox, koos autori täiendustega

2.3 Asendiplaani lahendus

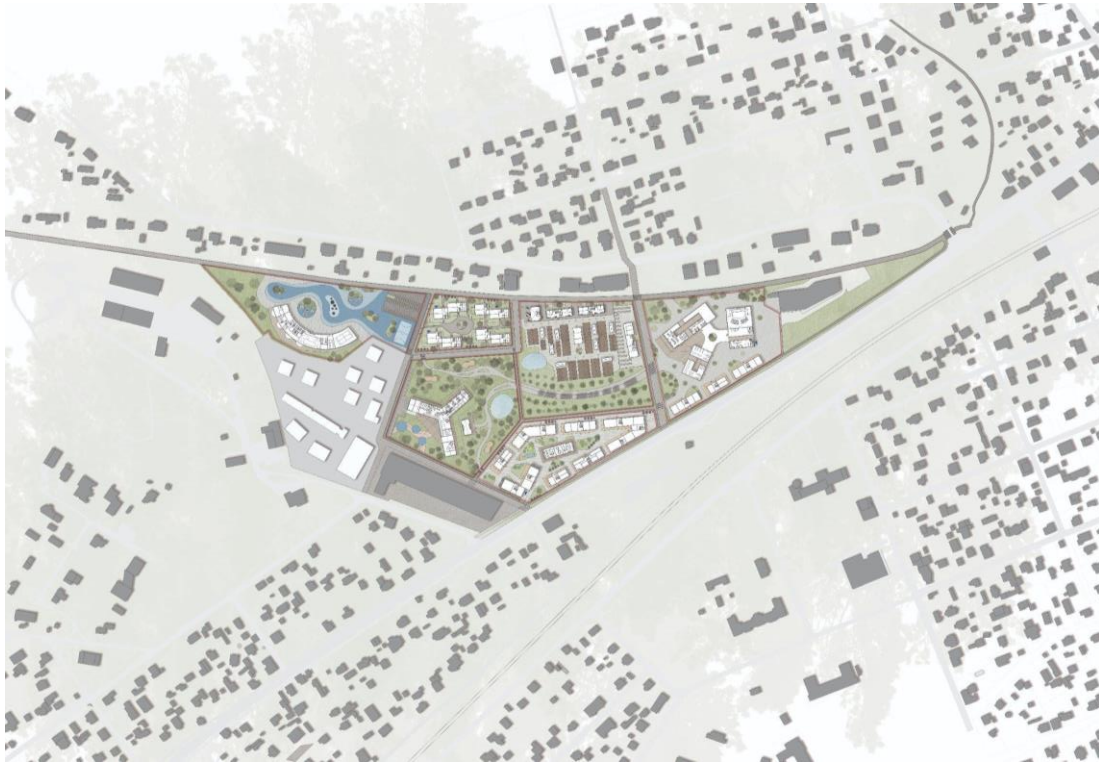
2.3.1 Planeeringulised ettepanekud

Selleks, et inimesi taaskord tagasi Nõmmele elama kutsuda, vajab piirkond uut tõmbekeskust. Selleks saab Hiiu Aedlinnak, mille juured pärinevad Nõmmest, täpsemini Hiiust kui ajaloolisest aedlinnast, kus on põimitud kaasaegsed ja kogukonda ühendavad funktsioonid.

Skeem 1. Planeerimisettepanek: kvartalid. Autori skeem.

Planeeringu tõmbepunktideks saavad Toidutänav, linnaaed ja Saunadepoo – neid toetavad äri- ja elukvartalid ning uus Nõmme-Väike park ja lasteaed. Potentsiaalselt loob planeerimisettepanek kodu üle 300-le inimesele. Uued funktsioonid loovad ühtse terviku, mille keskmeks saavad loodus, toit ja inimene. Kvartaleid ühendab kergliiklustee, et vähendada liikluskoormust ja soodustada ligipääsu kodulähedastele teenustele ja töökohtadele.

Joonis nr 9. Planeerimisettepanek. Autori joonis

2.3.2 Reljeef- ja vertikaalplaneering

Planeeritava ala maapind on ühtlasel pinnal. Käsitletav ala varieerub 3 meetri ulatuses ehk suuremad tõusud ja langused puuduvad. Katustelt langev sademevesi on maa aluste torude abil suunatud tehistiikidesse, mis omakorda toetavad kogukonnaaiandust. Läbi torustike jõuab vihmavesi ka kasvuhoonetesse. Ülejäänud piirkonnas hajub liivase pinnase tõttu vihmavesi ära.

2.3.3 Liikluskorraldus ja parkimine

Planeering keskendub kergliiklejasõbralikule linnaruumile, mistõttu on suurem osa parkimisest suunatud maa alla (joonisel märgitud sinised nooled). Maa peale on rajatud kaks väiksemat parklat, üks neist Hiiu Saunadepoo kõrvale ning teine Nõmme-Väikse lasteaia kõrvale, võimaldades ajutist peatumist ja parkimist.

2.3.4 Teed ja plastid

Käsitletava alaga ühendatakse Peo sõidutänav, mis tagab piirkonda otsema ligipääsu. Varasemalt võimaldas seda vaid Pärnu maantee poolne külg. Planeeringu keskmest on autosõiduteed suunatud

eeemale, mis hoiab kogukonna ja pargi ala turvalise ja jalakäija sõbralikuna. Sellegipoolest on tagatud kõva katendiga tee päästeautode ja prügiveo või ajutise parkimise tarbeks. Sõiduteede kõrval kulgevad 2,6 m laiused kergliiklusteed, mis on äärekividega eraldatud.

Planeeringust kulgeb läbi looklev sillutatud peatänav, mis on suunatud peamiselt jalakäijatele ning on mugav ka liikumispuudega inimesele. Kogukonnalaia kvartalis katab viljapuude vahel peateed pergola. Rekreatsiooniala on valatud kummikatendiga.

2.3.5 Haljastus ja heakord

Läbi ajaloo on Nõmmel hoitud selle parke ja metsamiljööd. Juba Nõmme algusaegadel nõudis Nikolai von Glehn inimestelt vaid üht: iga ehituskruundilt maha võetud puu asemele tuleb istutada uus. Seal lisandusid lisaks mändidele ka lehtpuud ja kuused, mis rikastasid omakorda Nõmmele omast kõrghaljastust.

Kogukonna aeda rikastab viljapuude park selle lõunapoolses küljes. Seal on esindatud õuna-, pirni- ja kirsipuud. Kuna tegemist on liivase pinnasega piirkonnaga, on viljapuude alal kasutatud täitepinnast, mis tõstab maapinda kõrgemale. Nii pääseb rohkem valgust juurde puudele, mida muidu piiravad viljapuuaiast lõuna pool asuvad äri- ja eluhooned.

Haljastuses on kasutatud ka niidumuru, mis on rajatud olemasolevale taimkattele. Selle eelduseks on sinna läheduses ringlevate seemnete jõudmine, mis võtavad looduslikult selle koha üle. Niidumuru niidetakse kord aastas. Tekivad pool-looduslikud iluaiad, mis toetavad alalt mööduvat Putukaväila, on koduks erinevatele liikidele ning suurendavad linnas elurikkust.

Eesmärgiga säilitada piirkonnale omane metsamiljöö on kasutatud suures osas Nõmmele iseloomulikke puid ja põõsaid. Uues pargis on esindatud mändide, pihlakate, rododendronite ja teiste puude ja ilupõõsaste grupid. Puud veetakse kohale ning mets siirdatakse samblavaibaga. Seal hakkab vaip ajapikku looduslikult kasvama ja laienema. Lisanduvad kanarbikud ja muud männimetsas looduslikult kasvavad taimed. Puud on kasvavad grupiti ja saludena.

Parki ilmestavad tehismäed, mis kujundatakse lammutatavate hoonete jääkmaterjalidest. Nende peale kasvatatakse ilutaimed.

Lasteaia hoov on jätk Nõmme-Väikse pargile. Lisaks mängualale rikastavad lasteaia hoovi taimepotid ning haljasalad. Seal korraldatakse välitunde, mis annavad võimaluse lastele ise taimede kasvatamiseks, eesmärgiga tekitada nende ja looduse vahel tugevam side ning teadmised elurikkusest. Lastele nõutud pargi ala suurus on rahuldatud, sest selle kõrval asub park. Lasteaia pargi alad on piiratud.

Pargi ja lasteaia sümbioos loob lastele justkui vabaõhu looduskeskuse. Taimedele ja inimestele lisanduvad pargis lambad, et lisaks taimestikule tuua lastele lähedale ka loomad. See loob omakorda vajaduse pargiala piiramiseks aiaga.

Park jätkub väikeste osade ja niitudena planeeringust ühest küljest teiseni liikudes. Haljastusega ja valgustitega rikastatud pergola ja park muudavad teekonna kutsuvaks ja meeldivaks ning on teejuhiks planeeringu kulgemisele.

Äri- ja elukvartalis on lisaks mägimändidele ja pihlakatele esindatud ka kontpuud. Kvartali keskmes asuval paviljonil on rohekatus.

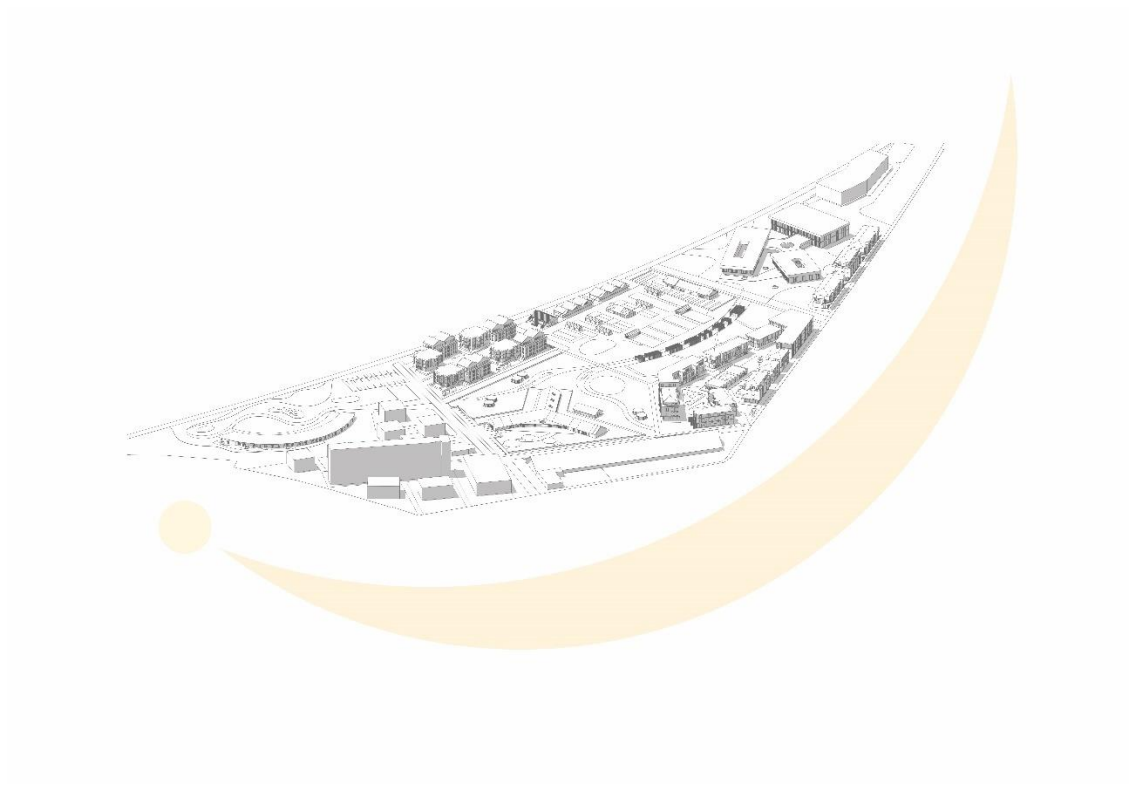
Maapealsed parklad asuvad kohati käidava pinna all, mis on lahendatud katushaljastusega. Katusekonstruktsioonile lisatakse 1 m kasvumulda, millele omakorda paigutatakse 3-4 m kõrgused puud-põõsad, nagu mägimännid, pihlakad ja väiksemate põõsaste grupid.

2.3.6 Prügi ja komposteerimine

Prügi kogumispunktid asuvad kvartalite teeäärsetel aladel. Iga hoone kohta on 4 kogumistünni, millest 1 mõeldud komposteerimiseks. Kogukonna aia loodeosas asub komposteerimiskeskus, mis annab võimaluse piirkonnas kogukonna elanikel viia oma toidujäätmed mulda tagasi. Muld on jäätmekäitluse oluline osa. Kompost on üks katsetatav muudatus mullaparandusmeetodina, mida saavad kasutada tagaia- ja rendipõldude aednikud.

2.3.7 Energiatõhusus

Energiatõhususe saavutamiseks on hoonete paigutamisel lähtutud päikese liikumisest, et tagada hoonetele ja nende kasutusviisidele piisav loomulik valgus. Lõunakülgedele on rajatud rõdud ja terrassid, mis hoiavad ära nii intensiivsemat päikese sissepääsu eluruumidesse kui ka tekitavad mugavama välisruumi seal viibivatele inimestele. Hoonete katustele projekteeritakse päikesepaneelid. Kogukonna aia hooned töötavad samuti päikeseenergiat: kasvuhoonete valgustamine, vihmupidid ning komposteerimisreaktor komposteerimiskeskuses. Vesi tarbitakse maksimaalselt koha peal.

Skeem 2. Päikese liikumine. Autori skeem.

Ärilinnaku paviljoni katusele on projekteeritud kergmullaga kaetud rohekatus. Loodud haljastusega katsetatakse ärilinnakus 21. sajandi rohelise mõtteviisiga seotud aspekte, näiteks hoonete energiatõhususega seotud lahendusi.

Endise Nõmme-Väikse ringdepoo rekonstrueerimisel peaks põhjalikult analüüsima, kuidas parandada hoone tehnilisi näitajaid. Antud lõputöö raames ei ole seda käsitletud.

2.3.8 Tehnilised näitajad

Üldine:

Käsitletav ala	1,4 ha
Planeeritav ala	10,5 ha
Ehitusalune pind	17 244 m ²
Suletud netopind	35 375 m ²
Hoonestusalune pind	16,4%
Haljastusalune pind	39 200 m ²
Haljastusalune protsent	37%
Täisehituse protsent	18%
Parkimiskohtade arv maa peal:	65
Maa-alune parkimine	= I. korrus ehitusalust pinda
Planeeritava ala hoonestustihedus	0,3

2.4 Arhitektuur

2.4.1 Hiiu Toidutänav arhitektuur

Hiiu Toidutänav on loodud restorani- ja kaubandustänavaks ning asub planeeringu idaosas. See on väljak kolme hoonega, mida ümbritsevad tihedad välised sissepääsud.

3D pilt 1. Vaade Toidutänavale planeeringu põhjaosast. Autori pilt

Planeeritav toidutänav tagab võimaluse osta värskaid kaupu, haarata kaasa kohvi ja saiakesi või jääda Eesti oma maitseid nautima mõnes restoranis. Seal asub ka toidustuudio, mis tagab võimaluse kogukonna inimestele panna käed külge toidu valmistamises. Planeeringu parempoolses hoones asub kontserdisaal, kus on võimalik korraldada nii kontserte, etendusi kui ka konverentse. Kultuur ja kogukond tuuakse taaskord kokku.

Hooneid ühendab omavahel avatud katusealune. Tulemuseks on läbikäidav struktuur, mis on avatud erinevatest suundadest saabuvatele inimestele. See annab võimaluse keskuse ümber pidada turgu ja toidutänavaga seotud vabaõhuüritusi. Lõunapoolses küljes asub toetav hoonestusfront, mis eraldab keskuse ala liiklusest.

3D pilt 2. Vaade Toidutänav ristumiskohale. Autori pilt.

Hoonete peasissepääsud on planeeritud suunadega sisehoovile, kus asuvad ka terrassid. Seal asub multifunktsionaalne ala suviseks pop-up toidlustuseks, turupidamisteks, kogukonna ühisürituste ja kontserdite korraldamiseks. Tuulekoridoride vältimiseks on kasutatud haljastust.

3D pilt 3. Vaade toidutänavale planeeringu lääneosast. Autori pilt.

2.4.2 Linnaaia tüpoloogia ja hoonete arhitektuur

Planeeringu keskmesse on planeeritud kogukonda ühendav linnaaiandus. Selleks on 22 000 m² alale kavandatud põllud, mida on läheduses elaval inimesel võimalik rentida. Et peatada aiapõldude laiali valgumist, on põhjaf fronti kavandatud farmi teenindavad hooned. Peamagistraal on ääristatud viljapuudega, mis ühtlasi lõpetavad kvartali lõunasuunas. Tulemuseks on tekkinud tervislik keskkond ja kommuun, võimaldamaks linnainimesel nautida ka maaelu.

3D pilt 4. Vaade Linnaaiale. Autori pilt.

Kvartal on loodud kaasaegse aedlinna mudelina. Struktuur koosneb põllulappidest ning üheksast kasvuhoonest, mida ümbritsevad juurdepääsuks kõnniteed. Neid ääristavad kaks suuremat teed masinate ligipääsuks. Põldude lõunaosas on kavandatud peatee, mida katab enamuses osas pergola.

Põldude keskel asuv suurem hoone on loodud nii eksootilistemade taimede kasvatamiseks kui ka aja maha võtmise eesmärgil, andes võimaluse kogukonna inimestega grillida või muud moodi aega veeta.

3D pilt 5. Vaade linnaaiale. Autori pilt.

Põhjaküljel asub linnaaiandust teenindav hoonefront. See koosneb kolmest osast: kahest teenindavast hoonest ning kvartali vasakus osas komposteerimiskeskusest. Hoonete arhitektuur on eeskuju võtnud kasvuhoonetest ja viilkatustest: nimelt ühendab neid põldude poole vaatavate viilkatuste pikenduste näol talveaed. Hoonetes asuvad rendiruumid ning ühisköögid.

2.4.3 Ärilinnaku arhitektuur

Hoonete arhitektuuri puhul on silmas peetud vaadete avamist nii sisehoovi kui ka kogukonna- ja seal asuva viljapuuaias suunas. Hoonete astmelisus nii vertikaalsel kui ka horisontaalsel tasandil loob mõnusa atmosfääri nii sise- kui ka väliskeskkonnas, kujundades kvartali sisehoovi ja selle platsid puhke- ja rekreatsioonialadeks. Tekib korraga nii maapärase kui ka linlik keskkond, mille ümber asub kõik eluks vajalik. Mööda kvartalit kulgevad roheplatsid ja kõva katendiga tee annavad taaskord võimaluse luua

kogukonnaüritusi ja toidutänavat, mis inimesi veel rohkem ühendab. Kvartali sees puuduvad sõiduteed, mis tagavad kvartalisisesest turvalisuse ning peresõbraliku keskkonna.

3D pilt 6. Vaade Ärikvartalile läänest. Autori pilt.

Materjalivaliku puhul on seotud uus ja vana, nimelt piirkonnas eelnevalt laialdaselt kasutatud tellis on seotud uue ja hingava metsalinna esile tõstva materjaliga – puiduga. Kõrgematel korrustel asuvad väliterrassid, mis pakuvad vaateid nii Nõmmele endale kui ka uuele farmi alale.

Modernse välimusega hooned peidavad endas hubaseid ja koduseid kortereid. Esimestel korrustel jagub ruumi väikeettevõtjatele, kes soovivad avada mõnd kohvikut, bürood või ilusalongi.

Järgnevad paar korrust on loodud väiksemateks korteriteks, mis on sihilikult suunatud 1...2-liikmelistele peredele. Büroohoonete esimesed korrused on peamiselt tellisfassaadiga, ülemised aga puitfassaadiga. Büroohoone kvartal loob kujutletava barjääri Pärnu maantee ja uue kogukonnafarmi vahele.

2.4.4 Kortermajade arhitektuur

Kortermajade kvartal koosneb neljast hoonekomplektist, milleks on omavahel liigendatud 3-4 korruselised hooned. Kortermajade arhitektuurne lahendus toetab kogukonna ühendamist ning on sobivad ja ühendavad metsamiljöö kui ka farmi imagoga keskkonda.

Esimesel tasandil on tagatud esimese korruse korteritele ka privaatsed aiad, aga põhirõhk asub rendipõldudel kvartalist paremal asuval krundil. See annab elanikele valikuvõimaluse tunda end

privaatselt ja koduselt omas kortermajas ning võimaluse korral koos naabriga ühineda kõrvalkrundil taimi kasvatades ja grillides.

3D pilt 7. Vaade kortermajade ja pargi vahelisele sõiduteele läänest. Autori pilt.

Materjalid on valitud eesmärgiga sobituda piirkonna metsamiljööga, samal ajal hoida sarnast visuaalset joont ärikvartali hoonetega. Värvitud puitlaudis ning vahelduvad viil- ja lamekatused kannavad edasi nõmmelikku arhitektuurikeelt.

2.4.5 Lasteaia arhitektuur

Hiiu uus lasteaed on kavandatud ühes Nõmme-Väikse pargiga ning paigutatud planeeringu edelaossa. Kolmest tiivast koosnev maja organiseerib oma ümber eri tegevused ning ümbritseva välisruumi. Lasteaia peasissepääs on planeeritud hoone vasaku tiiva lõunapoolsesse külge. Seal asub ka parkla, mis võimaldab ajutisi peatumisi.

3D pilt 8. Vaade lasteaiale läänest. Autori pilt.

Lasteaeda on planeeritud 4 rühma ning on kavandatud multifunktsionaalsena, võimaldades ruumides pidada erinevaid tegevusi. Hoone koosneb kolmest viilkatusega tiivast, mis meenutavad omavahel ühendatud legoklotse. Tiibu ühendavad pikad koridorid jooksuradade näol. Hoone on valdavas osas kaetud heleda puitlaudisega. Inspireerituna kogukonna aiast ja kasvuhoonetest, tekivad tiibadesse katkendid talveaedade näol. Nende kaudu pääseb hoonesse rohkem valgust ning see toetab suhet väliskeskkonnaga.

3D pilt 9. Vaade lasteaiale. Autori pilt.

Lasteaia sisehoovi moodustavad kaks lõunapoolset tiiba. Sinna on kavandatud mänguväljakud ja taimekasvatusalad. See võimaldab lastele käed ise külge panna ning annab viisi õpetada linnalastele, mida loodus endast kujutab. Hoovis toimuvad ka välitunnid. Taimede ja looduse keskel saavad lapsed teada, mida tähendab elurikkus ja kuidas jõuab toit meie lauale. Lasteaeda toetab külgnev Nõmme-Väikse park, mis on justkui minimets, mille eesmärk on sinna suunduvates inimestes tekitada taas sideme loodusega. Minipaviljonid annavad võimaluse peatumiseks ja aja maha võtmiseks.

3D pilt 10. Vaade Nõmme-Väikse pargile lõunast. Autori pilt.

2.4.6 Hiiu Saunadepoo arhitektuur

Terviseradade täie potentsiaali ära kasutamiseks puudub korralik hoone või teenus, mis tervisesportlaste huvi ja treeningsoovi toetaks. Selleks saab ajalooline Nõmme-Väikse ringdepoo.

Hoonesse on taastatud seal kunagi esindatud funktsioon – saun – seda nüüd kaasaegsemas ja mitmekülgsemas võtmes. Hiiu Saunadepoo pakub Nõmmele traditsioonilist saunakultuuri, kus asuvad lisaks saunadele ka spa ala ning väliterrassid koos kümblustünnidega.

Saunade ala asub hoone vasakus kaares, lisaks sellele on tagatud depoo põhjapoolses küljes tervisesportlastele ka spordivarustuse rendivõimalus. Paremas kaares asub joogastudio ning padeli saal.

Keskuse ümber on rajatud väljõusaal, mänguplats, jalgrattaparkla, kergliiklusvahendite hoolduspunkt ning haljasalad. Paremas küljes asub maapealne parkla. Depoo põhjapoolne rekreatsiooniala on lõpetuseks planeeringust läbi kulgevale kergliikleja peamagistraalile.

3D pilt 11. Hiiu Saunadepoo ja rekreatsiooni ala põhjast. Autori pilt.

KOKKUVÕTE

Käesoleva diplomitööna on koostatud linnaplaneering eesmärgiga taaselustada Hiiu asum, luues sinna kaasaegne, kuid piirkonnale omane aedlinn. Projekti elluviimisel tekib amortiseerunud Hiiu piirkonda maa- ja linnaelu ühendav ala, mis tekitab inimestes sideme üksteise ja loodusega.

Kuna tänapäeval on päevakorras kliima soojenemisega seotud probleemid ning „homse“ kui ka „rohelise“ linna loomine, siis oli ka töö autori põhiargumendid kasutada käesolevas projektis erinevaid rohelise linna vorme. Lisaks äri- ja elukvartali loomisele on planeeringualal suur rõhk pandud rendipõldudele, andes individile võimaluse saada osa kogukonnast, tervislikust eluviisist, permakultuuri viljelemisest ning sellega kaasnevatest osadest nagu tervislik toit, looduse tundmaõppimine ning komposteerimine. Seda toetab rajatav Nõmme-Väikse park, õpetamaks linnalastele, mida kujundavad endast loodus ja elurikkus. Tegemist on turvalise ja hubase aedlinnakuga, mille ruumiprogramm aitab uutel funktsioonidel üksteist toetada ning loob kergliiklejasõbraliku ja kergesti läbitava keskuse.

Pakutud lahenduses on kasutanud 21. sajandi linnapõllumajanduse ja taaskasutamise lahendusi. Nende vaheliste seostega on loodud elukeskkond, mis kutsub nii kodanikke kui ka eraettevõtteid piirkonda tagasi ning seal tegutsema. Planeeringu ülesehitus loob mitmekülgse ja looduskeskse linnaruumi ning aitab nii Hiiut kui ka Nõmmet üleüldiselt elavana hoida.

SUMMARY

The focus of this thesis is to create a city plan that will revitalize the Hiiu district by creating a modern yet characteristic garden city. The implementation of the project will result in the creation of an area that connects the rural and urban life in the obsoleted Hiiu region, fostering a bond between people and nature.

Given the current focus on climate-related issues and the creation of a "green" and sustainable city, the author's main arguments in this project were to incorporate various forms of green city concepts. In addition to establishing business and residential quarters, the planning area emphasizes the presence of rental fields, providing individuals with the opportunity to be part of a community, embrace a healthy lifestyle, engage in permaculture, and benefit from aspects such as healthy food, learning about nature, and composting. These principles are supported by the establishment of the Nõmme-Väikse Park, which aims to educate urban children about nature and biodiversity. The proposed garden city is a safe and cozy residential area, where the spatial program facilitates the support and interaction of various functions, creating a pedestrian-friendly and easily accessible center.

The proposed solution incorporates urban agriculture and recycling solutions from 21st-century. Through these principles, a living environment is created that invites both citizens and private enterprises to return to the area and engage in the activities there. The structure of the plan creates a versatile and nature-oriented urban space, contributing to the overall liveliness and preservation of both Hiiu and Nõmme.

KASUTATUD ALLIKAD

- [1] Vikipeedia “Hiiu.” [Võrgumaterjal]. Available: <https://et.wikipedia.org/wiki/Hiiu>. [Kasutatud 02.03.2023]
- [2] Nõmme Muuseum “Nõmme kaardid,” [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.nommemuuseum.ee/arhiiv/nomme-teke/nomme-kaardid/>. [Kasutatud 25.03.2023]
- [3] Tallinna Linnavolikogu otsuse „Nõmme linnaosa üldplaneeringu kehtestamine“ Nõmme Linnaosa Üldplaneeringu Seletuskiri. (2021). Tallinna Strateegiakeskus, Ruumilooma kompetentsikeskus. [Kasutatud 03.03.2023]
- [4] Gatarić, D., Belij, M., Derčan, B., Filipović, D. (2019). The Origin And Development of Garden Cities: An Overview. Zbornik radova-Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu. doi: https://www.researchgate.net/publication/334609864_The_origin_and_development_of_Garden_cities_An_overview. [Kasutatud 20.04.2023]
- [5] Nõmme Sõna “Aedlinn Nõmme,” nr. 3, 18 jaanuar 1936 [Võrgumaterjal]. Available: <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=nommesona19360118.2.13&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA----->. [Kasutatud 20.04.2023]
- [6] Cascone, S. (2019). Green Roof Design: State of the Art on Technology and Materials. *The Electronic Library*, Allikas/doi: <https://doi.org/10.3390/su11113020>
- [7] Nowysz, A. (2021). Modernist Projects of Community-Based Urban Farms in Residential Areas—A Review of Agrarian Cooperatives in the Context of Contemporary Urban Development. [Võrgumaterjal]. doi: <https://www.mdpi.com/2075-5309/11/8/369>. [Kasutatud 23.03.2023]
- [8] Rich, S. (2012). Urban Farms. [Võrgumaterjal]. Available: https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=fCCfET3x7wIC&oi=fnd&pg=PT13&dq=urban+farms&ots=dS5jS07D6e&sig=18b5i3qKjH3UiY0UDQUG86V_zgI&redir_esc=y#v=onepage&q=urban%20farms&f=false [Kasutatud 18.03.2023]
- [9] Butterfield, K.-L. (2020). Neighborhood Composition and Community Garden Locations: The Effect of Ethnicity, Income, and Education. doi: https://www.researchgate.net/publication/339706284_Neighborhood_Composition_and_Community_Garden_Locations_The_Effect_of_Ethnicity_Income_and_Education. [Kasutatud 15.03.2023]
- [10] Vernet, N., Coste, A. (2017). Garden Cities of the 21st Century: A Sustainable Path to Suburban Reform. Université Grenoble Alpes, France

- [11] Masu Planning “The Gardens of Roskilde Sydvest” [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.masuplanning.com/project/the-gardens-of-roskilde-sydvest/>. [Kasutatud 02.02.2023].
- [12] Masu Planning “Suburb of 100 Communities” [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.masuplanning.com/project/suburb-of-communities/>. [Kasutatud 02.02.2023].
- [13] “Archdaily” 15. jaanuar 2023 [Võrgumaterjal]. Available: https://www.archdaily.com/995198/farm-kindergarten-rheinhof-mwarchitekten?ad_source=myad_bookmarks&ad_medium=bookmark-open
- [14] Lõhmus, L. (2006). Nõmme ajalugu. Tallinn, Koolibri
- [15] Lõhmus, L. (2018). Nõmme Sõnumid: *Nõmme-Väike jaama hiilgus ja häving*. [Võrgumaterjal]. Available: <http://nommesonumid.blogspot.com/2018/08/nomme-vaike-jaama-hiilgus-ja-having.html>. [Kasutatud: 03.03.2023]
- [16] Eesti Entsüklopeedia. (2011) Hiiu. [Võrgumaterjal]. Available: <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/hiiu2> [Kasutatud: 03.03.2023]
- [17] Food for Pollinators: Quantifying the Nectar and Pollen Resources of Urban Flower Meadows, [Võrgumaterjal]. Available: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0158117>. [Kasutatud 03.05.2023]
- [18] International Development Research Centre “Farming for the Future: Urban Agriculture for Green and Productive Cities” [Võrgumaterjal]. Available: https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=n0QQqbw9MRoC&oi=fnd&pg=PR7&dq=city+farm&ots=EQufUppsSV&sig=v73mfHx3ewgRvaKCWl2vGng87xc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false. [Kasutatud 05.05.2023]

GRAAFILINE OSA

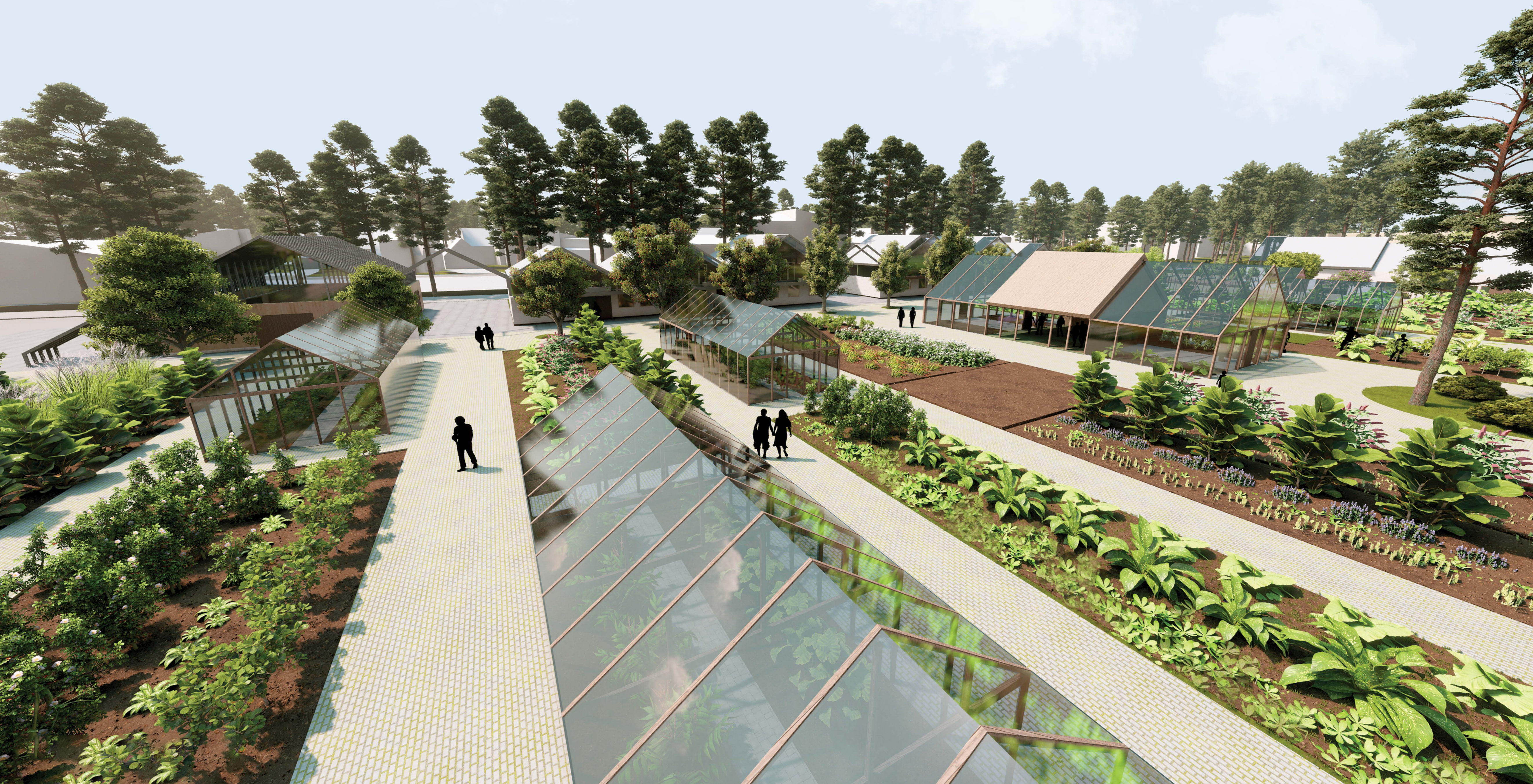
HIIU STRUKTUURPLANEERING

LÕPUTÖÖ 2023 TALLINNA TEHNIKAKÕRGGKOL INGRID NÕMME JUHENDAJAD OTT KADARIK MIHKEL TÕÜR

KAASAEAGNE AEDLINNAK

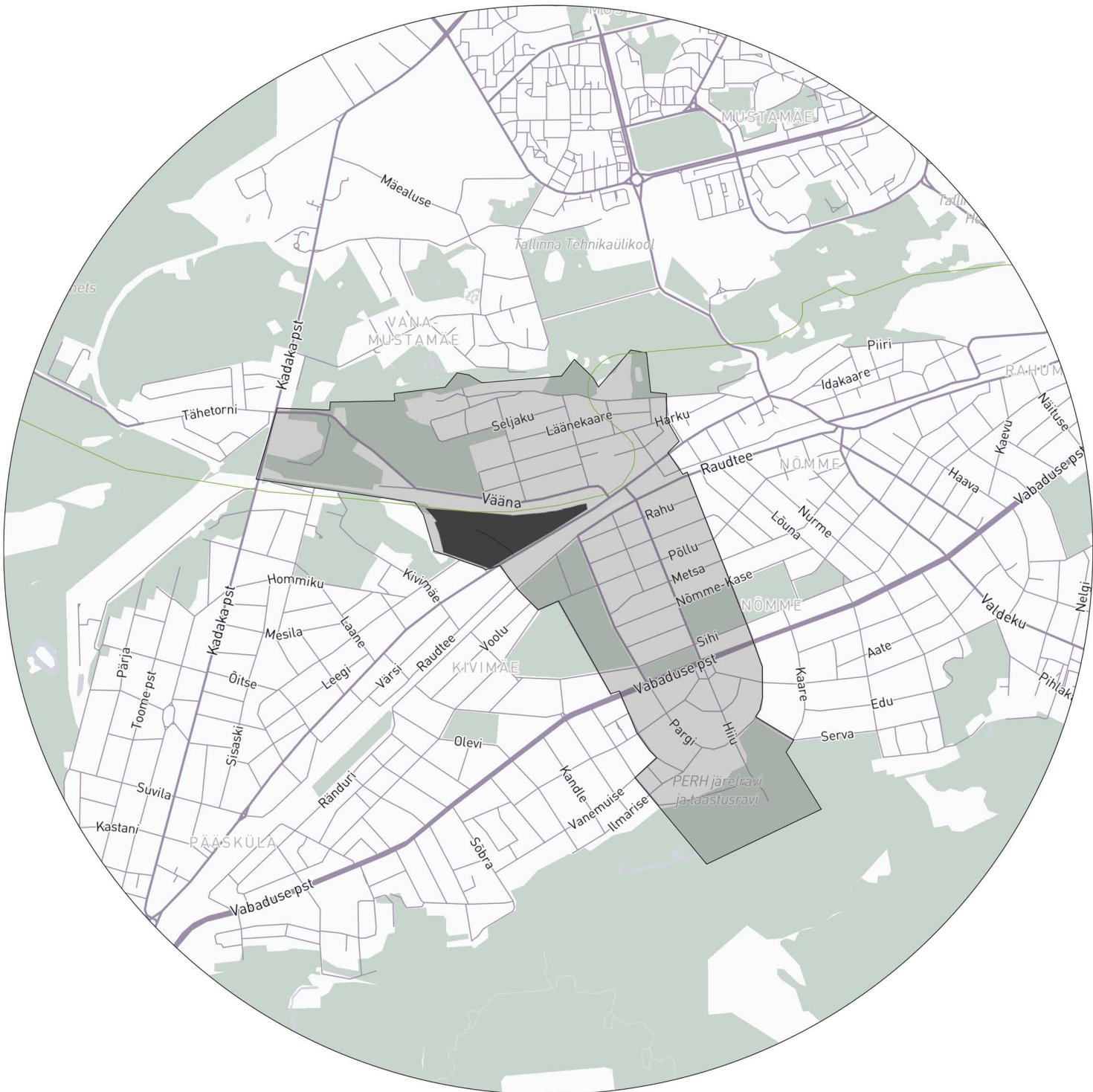
Selleks, et inimesi taaskord Nõmmele elama kutsuda, vajab piirkond uut tõmbekeskust. Uue planeeringu keskmeks saab Hiiu Aedlinnak, mille juured pärinevad Nõmmest, täpsemini Hiiust kui ajaloolisest aedlinnast, kus on põimitud kaasaegsed ja kogukonda ühendavad funktsioonid.

Planeeringu tõmbepunktideks saavad Toidutänav, Hiiu linnaaed ja Saunadepoo, mida toetavad äri- ja elukvartalid ning uus Nõmme-Väikse Park ja -lasteaed. Need struktuurid loovad ühtse terviku, mille keskmeks saavad loodus, tervis ja inimene. Kvartaleid ühendab läbiv kergliiklustee, et vähendada linnaosa liikluskoormust ja soodustada ligipääsu kodulähedastele teenustele ja töökohtadele.

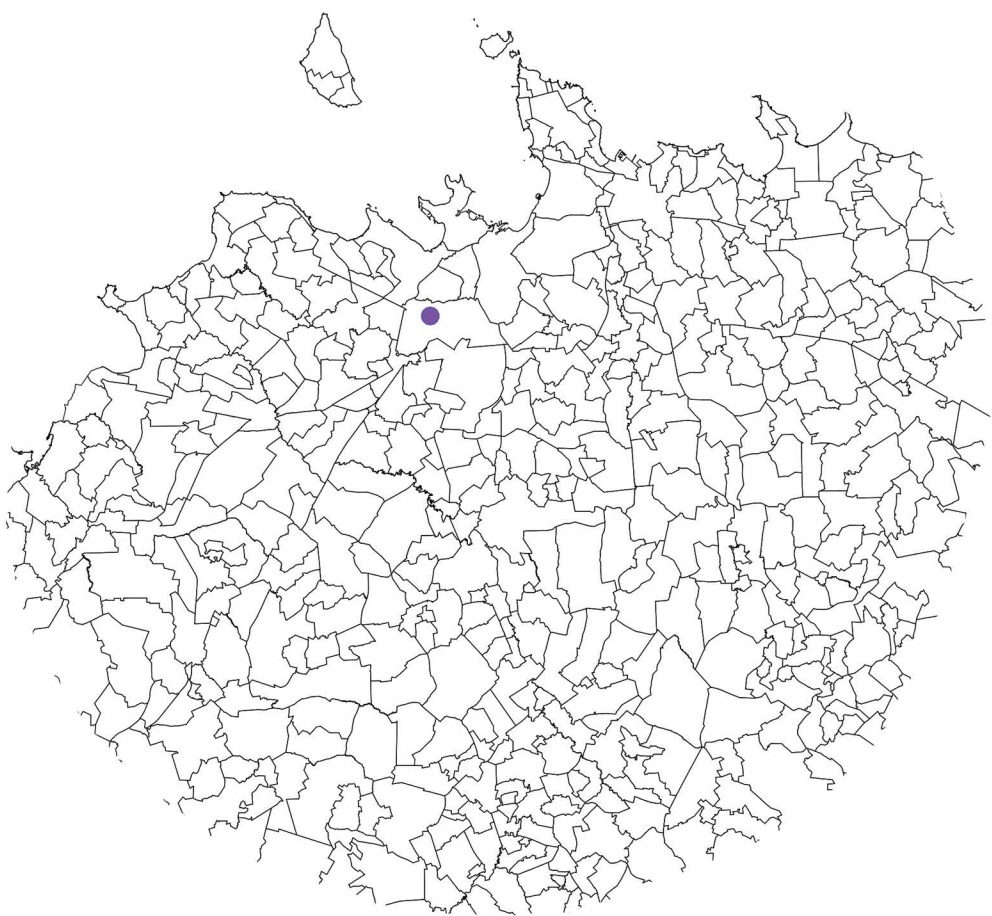
NÕMME LINNAOSA
Pindala 29,2 km²

HIIU ASUM
Pindala 2,63 km²

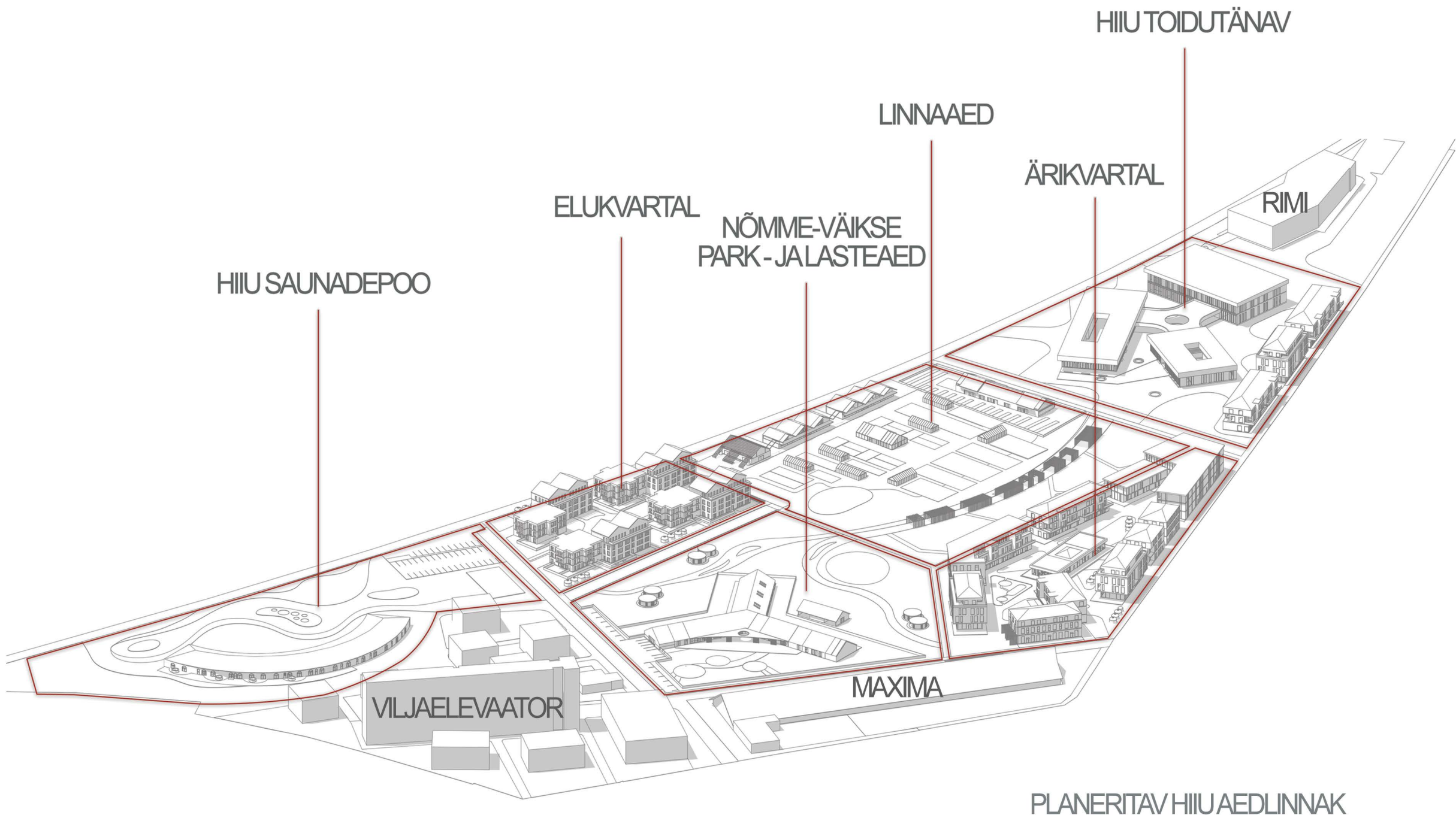
KÄSTLETAVA ALA
Pindala 14 ha

SITUATSIONISKEEM

HIIU ÕITSENGU AEG OLJ PEALE II. MAAILMASÕDA, AGA PRAEGUSEKS ON PIIRKOND SILMNÄHTAVALT VANANENUD. HETKEL ASUVAD KÄSTLETAVAL ALAL PEAMISELT AMORTISEERUNUD SILIKAATTELISTEST HOONED, MIDA KASUTATAKSE SURES OSAS LADUSTAMISE ESMÄRGIL LINNAOSA RUUMILISE ARENGU KÕRVALT NÄEB OLUKORD VÄLJA TRÜÖSTITTU.

NÕMIMET HINNATAKSE ÜHEKS TURVALISEMAKS PIIRKONNAKS. TULEVIKU PERSPEKTIVIS ON NÕMME KOOS OMA ASUMITEGA HINNATUD PIIRKOND, SEST LINN JÕUAB ÄÄRELINNADELE AINA LÄHEMALE. PÄÄSKÜLA UUSARENDUSED JA VEEL KAUGEMAD PIIRKONNAD ON KIIRELT LAIENEVAD NING RONGIÜHENDUS LINNA ERI SÕLMPUNKTIDE VAHEL MUUTUB ÜHA EFEKTIVISEMAKS. OMA GEOGRAAFILISELT SODSA ASUKOHA TÕTTU ON NÕMME ÜMBRTSETUD NII METSADE KUI KA JÄRVEDEGA. LÄHEDUSES ASUB KA TALLINNA ÜLIKULILINAK.

INIMESTE TAASKORD NÕMMELE ELAMA SUUNAMISEKS VAJAB PIIRKOND UUT TÕMBEKESKUST. SELLEKS SAAB HIIU AEDLINNAK, MILLE JUURED PÄRINEVAT NÕMMEST, TÄPSEMINI HIUST KUI AJALOLISEST AEDLINAST, KUS ON PÕIMITUD KAASAEGSED JA KOGUKONDA ÜHENDAVAD FUNKTSIOONID.

PLANEERINGUS KOHTUVAD MITU MAAILMA: PERESÖBRALIK AEDLINN OMA ÕDUSATE KVARTALITEGA, KUS ON VILJAPUUD, MURUPLATSID NING PARGI- JA REKREATSIONIALAD. TEINE MAAILM TUKSUB LINNALE OMASES RÜTMIS, MEELETADES ENDA POOLE NEID, KES HOLIVAD INIMESTEST JA TEGEVUSTEST, MIDA PAKUVAD KOHVIKUD, RESTORANID NING KOGUKONNAASUTUSED.

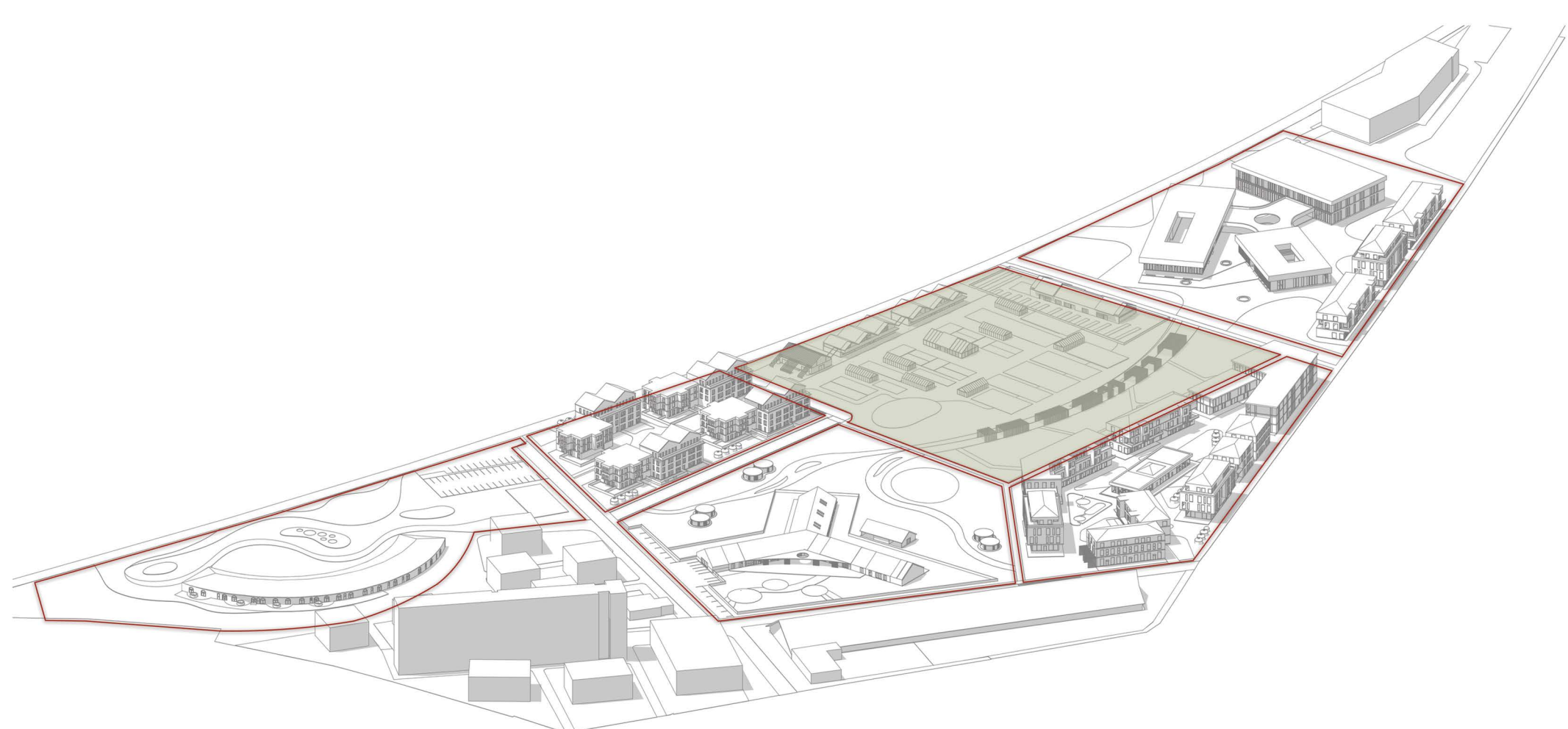

KÄSITLETAV ALA	1,4 ha
PLANEERITAV ALA	10,5 ha
EHITUSALUNE PIND	17 244 m ²
SULETUD NETOPIND	35 375 m ²
HOONESTUSALUNE PIND	16,4%
HALJASTUSALUNE PIND	39 200 m ²
HALJASTUSE PROTSENT	37%
TÄISEHITUSE PROTSENT	18%
PPARKIMISKOHTADE ARV MAA PEAL	65
PLANERITAVA ALA HOONESTUSTIHEDUS	0,3

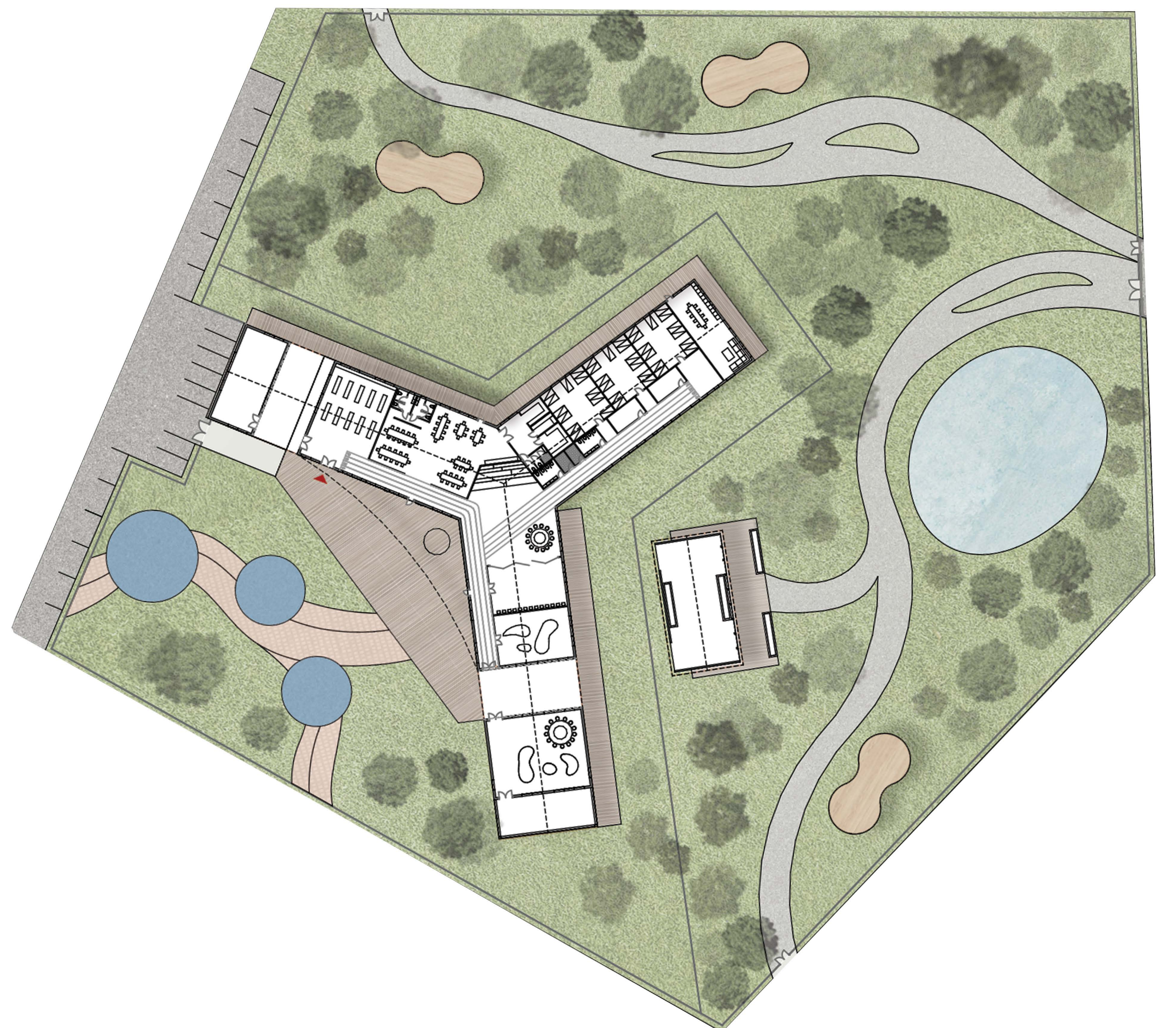
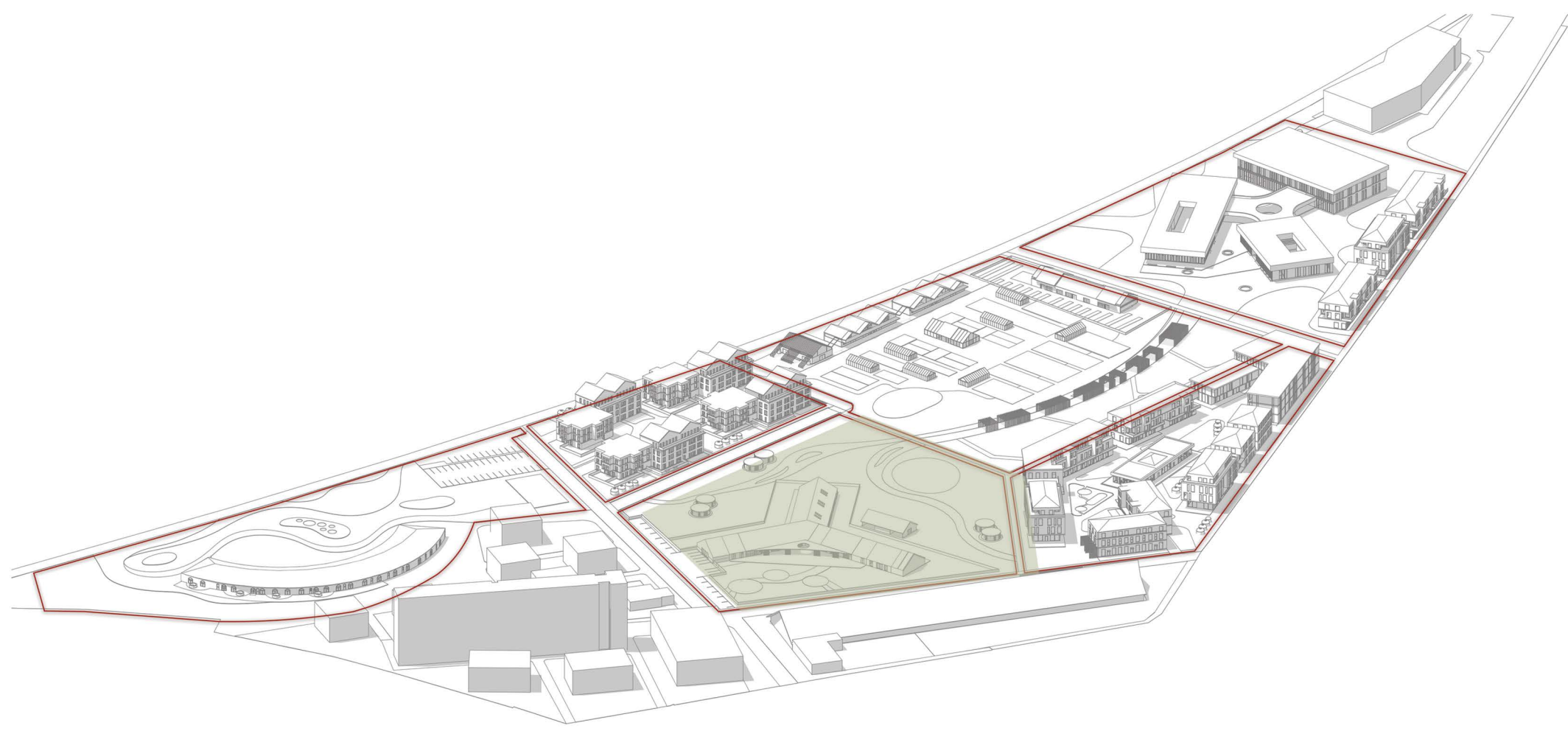
KOGUKONDA ÜHENDAV LINNAAIANDUS:

22 000 m² ALALE ON KAVANDATUD RENDIPÖLLUD JA VILJAPUUAED. KVARTAL ON LOODUD KAASAEGSE AEDLINNA MUDELINA. STRUKTUUR KOOSNEB ÜHEKSAST KASVUHOONEST, MIDA ÜMBRITSEVAD JUURDEPÄÄSU KÕNITEED. VILJAPUU AIA VAHELT KULGEB LÄBI PERGOLAGA KAETUD KERGLIKLUSTEE.

KOLMES ERI TIVAST KOSNEV MAJA ORGANISERIB OMA ÜMBER ERI
TGEVUSED NING ÜMBRITSEVA VÄLIRUUMI.
INSPIREERITUNA LINNAAIAST JA KASVUHOINETEST, TEKIVAD TIIBADESSE
KATKENDID TALVEAEDADE NÄOL. NENDE KAUDU PÄÄSEB HONESE
ROHKEM VALGUST NING LUUAKSE SUHE VÄLISKESKKONNAGA.

LASTEAEDA TOETAB KÜLGNEV NÕMME-VÄIKSE PARK, MIS ON JUSTKUI MINIMETS, MILLE EESMÄRK ON SINNA
SUUNDUVATES INIMESTES TEKTA TAAS SIDE LOODUSEGA. MINIPAVILJONID ANNAVAD VÕIMALUSE AJA MAHA
VÕTMISEKS. UUES PARGIS ON ESINDATUD MÄNDIDE, PIHLAKATE, RHODOTENDRONITE JA TEISTE PUUDE JA
ILUPÕÖSASTE GRUPID. PARGI JA LASTEAIA SÜMBIOOS LOOVAD LASTELE JUSTKUI VABAÕHU LOODUSKESKUSE.

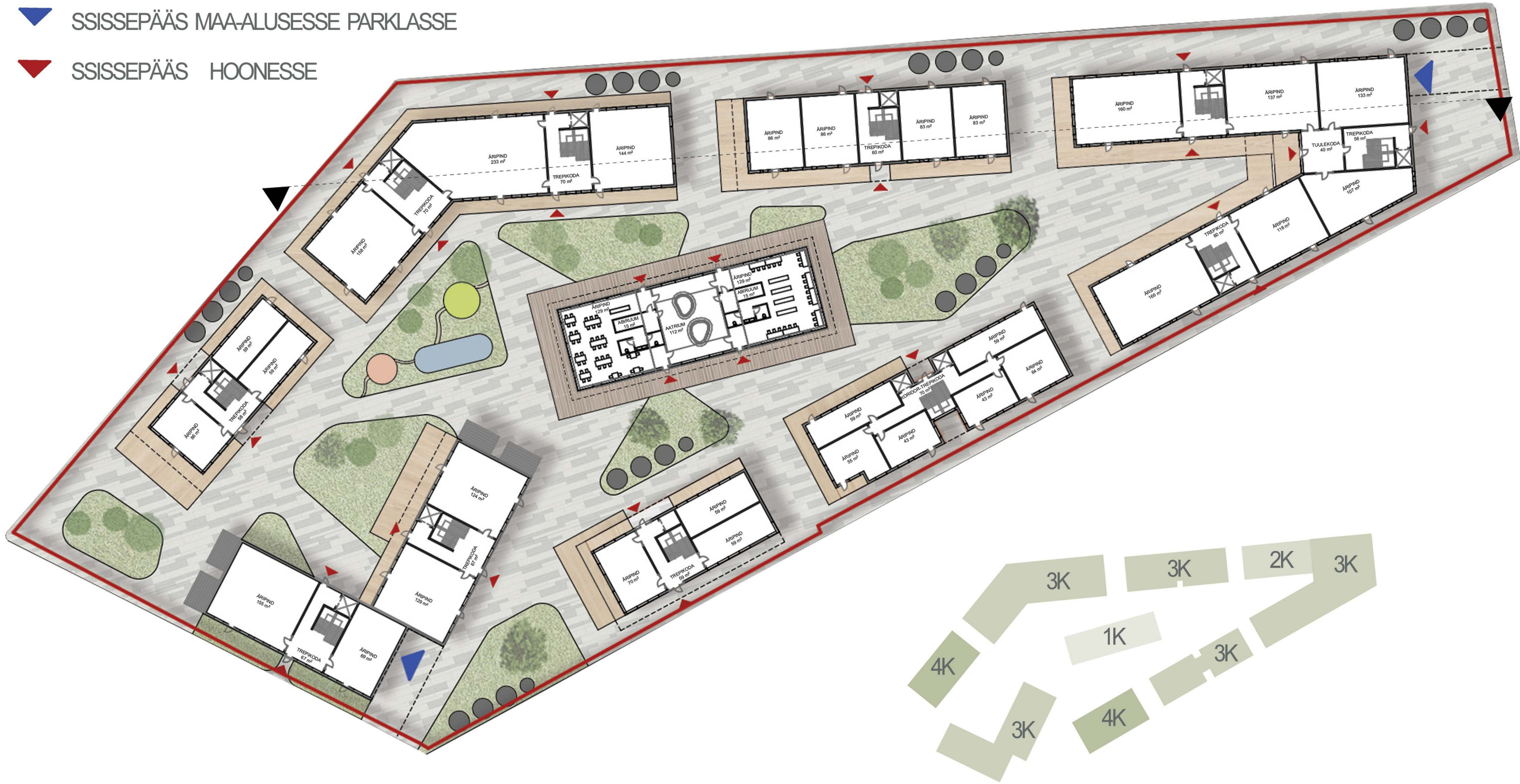
HIIU ÄRI-JA ELU KVARTAL

HOONETE ARHITEKTUURI PUHUL ON SILMAS PEETUD VAADETE AVAMIST NII SISEOVI KUI KA LINNA- JA SEAL ASUVA VIJAPUUAJA SUUNAS.

TEKIB KORRAGA NII MAAPÄRANE KUI KA LINLIK KESKKOND. KVARTALITE SEES PUUDUVAD SÕIDUTEED, MIS TAGAVAD KVARTALISISESE TURVALISUSE NING PERESÕBRALIKU KESKKONNA.

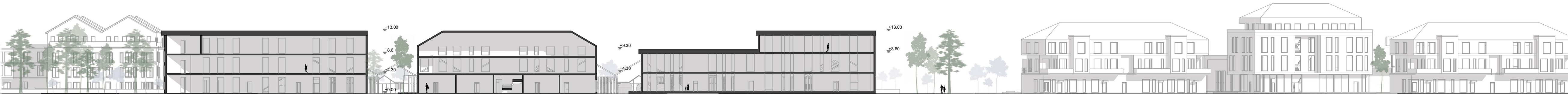
MATERJALID ON VALITUD EESMÄRGIGA SOBITUDA PIIRKONNA IIAGO JA METSAMILJÖÖGA. VÄRVITUD PUITLAUDIS NING VAHELDUVAD VIL- JA LAMEKATUSED KANNAVAD EDASI NÕMELIKKU ARHITEKTUURIKEELT.

- SSISSEPÄÄS MAA-ALUSESSE PARKLASSE
- SSISSEPÄÄS HOONESSE

ÄRIKVARTALI I.KORRUSEL ASUVAD ÄRIPINAD. 1-2.KORRUSELE ON LOODUD 2-4 TOALISED KORTERID. VA LINNAPOOLNE KAHE TIVAGA . ÄRIHOONE.

KORTERMAJADE KVARTAL KOOSNEB NELJAST HOONEKOMPLEKTIST, MILLEKS ON OMAVAHEL LIIGENDATUD 3.4. KORRUSELISED HOONED.

TOIDUTÄNAV, SAUNADEPOO NING NENDE VAHELINE MULTIFUNKSIONALNE ALA SOBIB SUVISTEKS POP-UP TOITLUSTUSTEKS, TURUPIDAMISEKS, KOGUKONNA ÜHISÜRITUSTE JA KONTSERDITE KORRALDAMISEKS. PLANEERINGU PEAMAGISTRAAL KOOS PERGOLAGA MUUDAVAD TEEKONNA KUTSUVAKS JA MEELDIVAKS NING ON TEEJUHIKS PLANEERINGU KULGEMISELE.

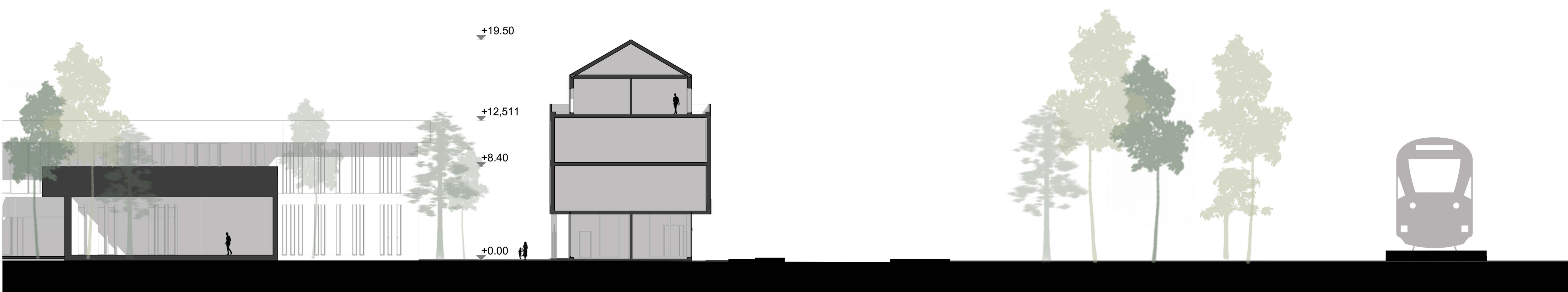

TERVISERADEDE TÄIT POTENTSIALI ÄRA KASUTAMISEKS ON LOODUD HIU SAUNADEPOO. HOONESSE ON TAASTATUD SEAL KUNAGI ESINDATUD FUNKTSIOON - SAUN - SEDA NÜÜD KAASAESEMAS VÕTMES. HOONE PÕHJAPOLSES KÜLJES ASUVAD VÄLJÕUSAALID, MÄNGUPLATSID, HALJASALA JA KERGLIKLUSVAHENDITE HOOLDUSPUNKTID.

HIU TOIDUTÄNAV ON LOODUD RESTORANI- JA KAUBANDUSTÄNAVAKS. SEE ON VÄLJAK KOLME HOONEGA, MIDA ÜMBRITSEVAD TIHEDAD VÄLISED SISEPÄSUD. HOONEID ÜHENDAB OMAVAHEL AVATUD KATUSEALUNE. TULEMUSEKS ON LÄBIKÄIDAV STRUKTUUR, MIS ON AVATUD ERINEVATEST SUUNDADEST SAABUVATELE INIMESTELE.

HIU AEDLINNAK KOOSNEB ERI IDENTITEETIDEGA AEDADEST, MILLE KESKUSALA SELGROO MOODUSTAB PLANEERINGUT LÄBIV ROHEVÕRGUSTIK. TULEMUSEKS ON KAASAEGNE AEDLINN, KUS ON PÕIMITUD NÕMME AJALOOSE VÄÄRTUSED UUTE TOETAVATE ELUFUNKTSIOONIDEGA.

